

Elinvoimainen tulevaisuuden Tampere

Pormestarin talousarvioehdotus vuodelle 2023

Pormestari
Anna-Kaisa Ikonen
24.10.2022

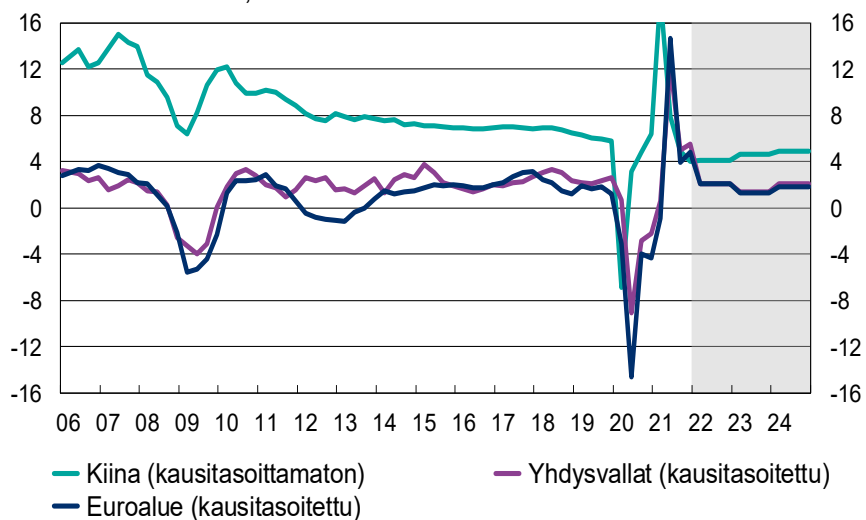
Uudistuva kaupunki murroksen keskellä

- **Maailmantilanne ja -talous**
 - Kaupunki varautuu muutosten vaikutuksiin
 - Venäjän aloittamasta hyökkäyssodasta johtuva energiapula ja inflaatio vaikeuttavat kaupunkilaisten arkielämää ja hankaloittavat myös kaupungin työtä
- **Kuntatalous**
 - Vuodesta 2024 eteenpäin kuntatalouden tilanne haastava. Siihen varautumista on jatkettava.
- **Elinvoima- ja sivistyskaupunki**
 - Uuteen rooliin keskittyminen. Sujuvan hyvinvointialuesiirron varmistaminen.
 - Valmistautuminen TE-siirtoon 2025.

Talousnäkymiä vuodelle 2023

Bruttokansantuote

määrän muutos, %

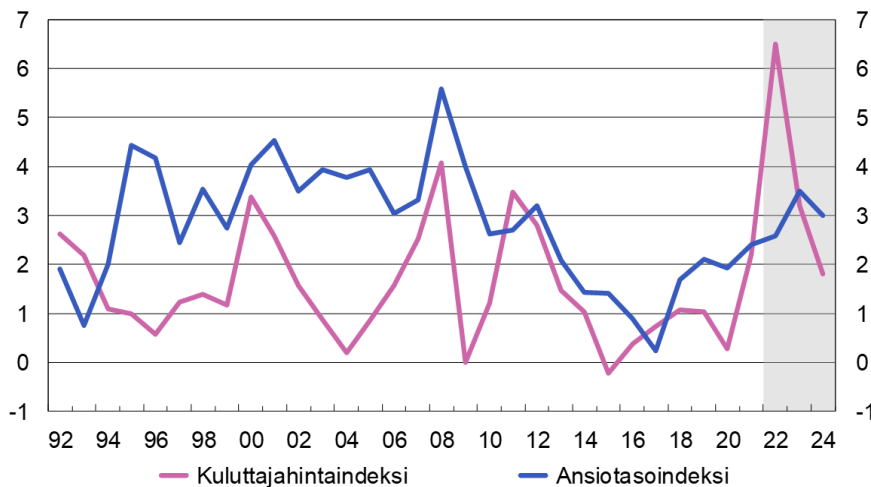

Lähde: Kansalliset tilastoviranomaiset, VM

VM34170

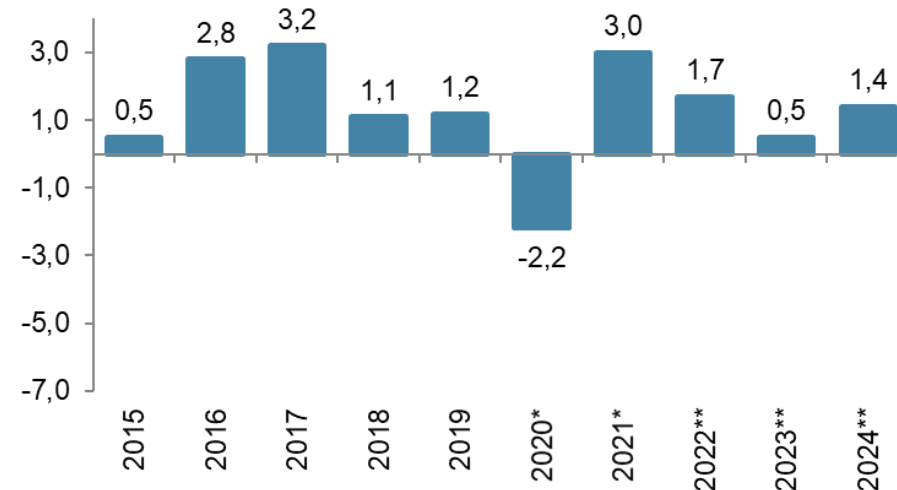
Kuluttajahinta- ja ansiotaso- indeksi

muutos vuoden-
takaiseen, %

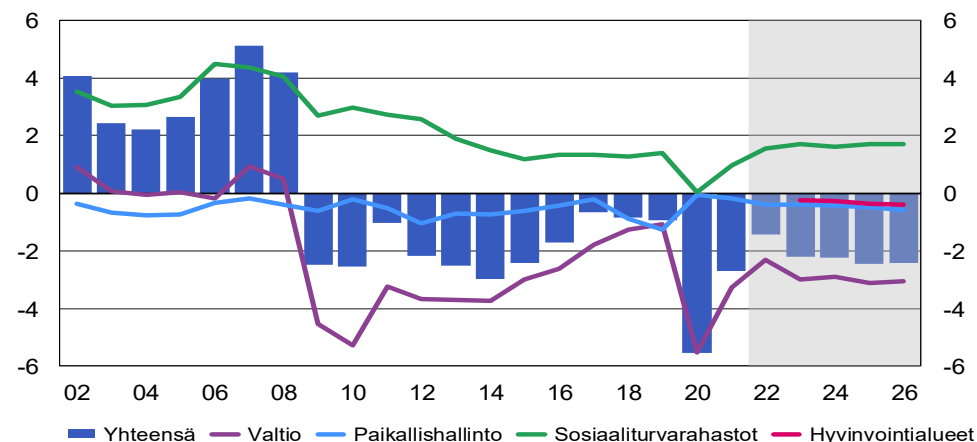
BKT:n volyymin vuosimuutos Suomessa

*) Tilastokeskuksen
ennakkotieto
**) Valtiovarain-
ministeriön
ennuste

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Lähteet: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö (Taloudellinen katsaus, syksy 2022)

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutus

Verorahoitus vähenee

898 M€*

Nettokustannukset laskevat

908 M€

Omaisuuksia siirtyy

12 M€

Investoinnit vähenevät

3-4 M€

5747

Siirtyvää vakanssia

Palkkakuluja
sivukuluineen jää pois

280 M€

Kuntien veroprosentteja
leikataan **12,64 %-yksikköä**

Tampere 2022:

20,25 %

Tampere 2023:

7,61 %

1064

Palvelusopimusta
siirtyy

76

ICMT sopimusta
siirtyy

5541

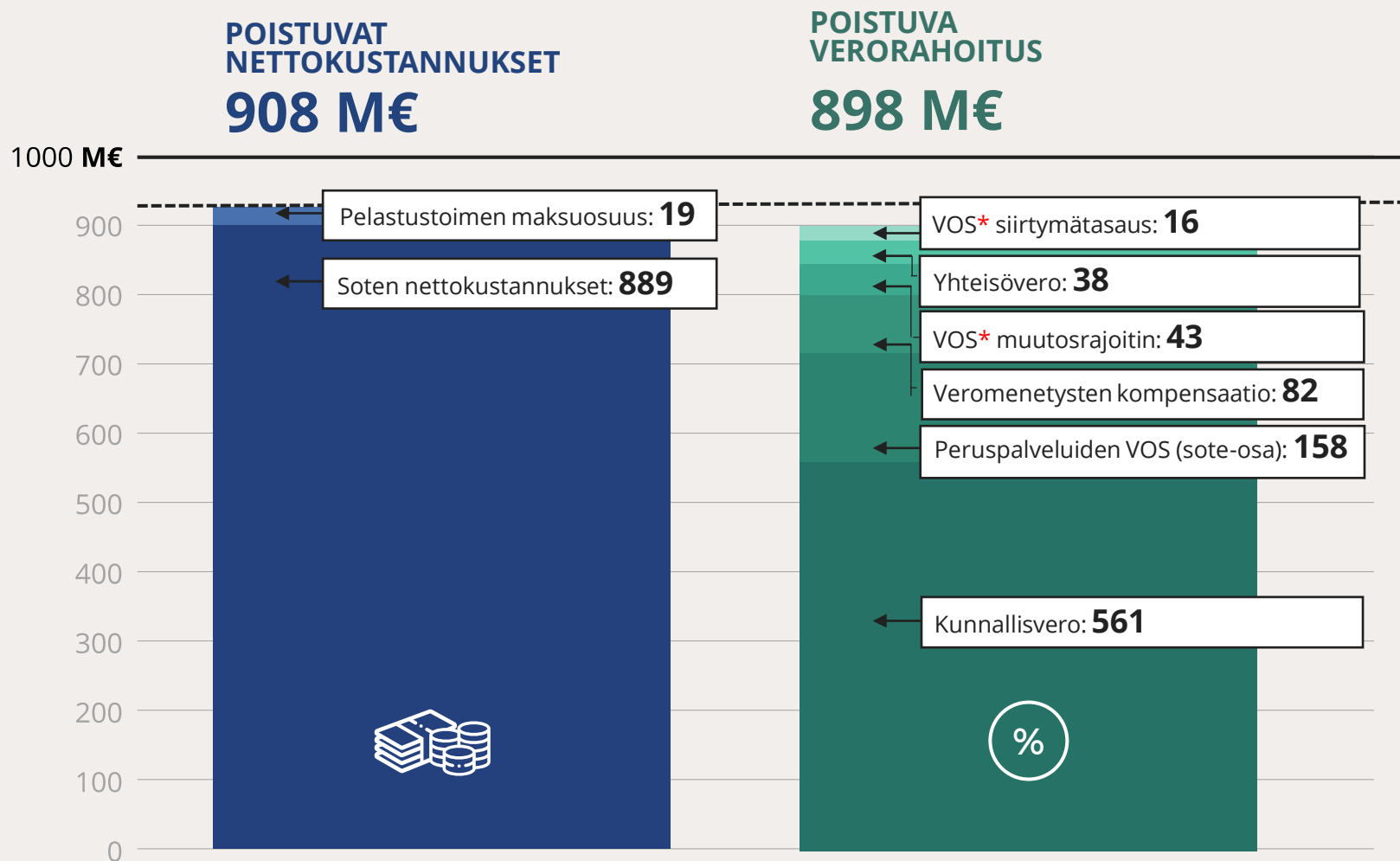
Hyllymetriä tietoaineistoja
siirtyy

235

Tilan hallinta
siirtyy

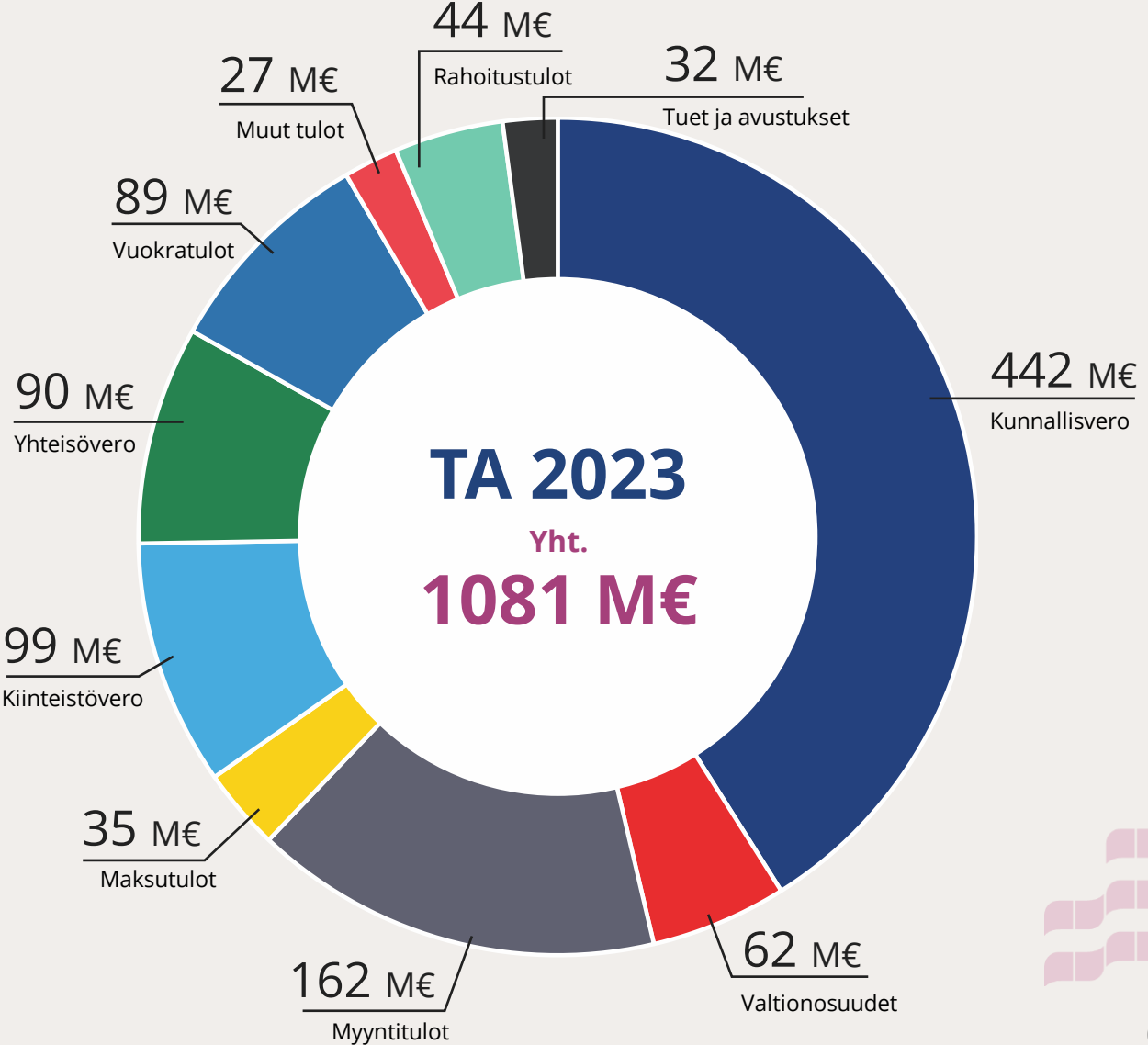
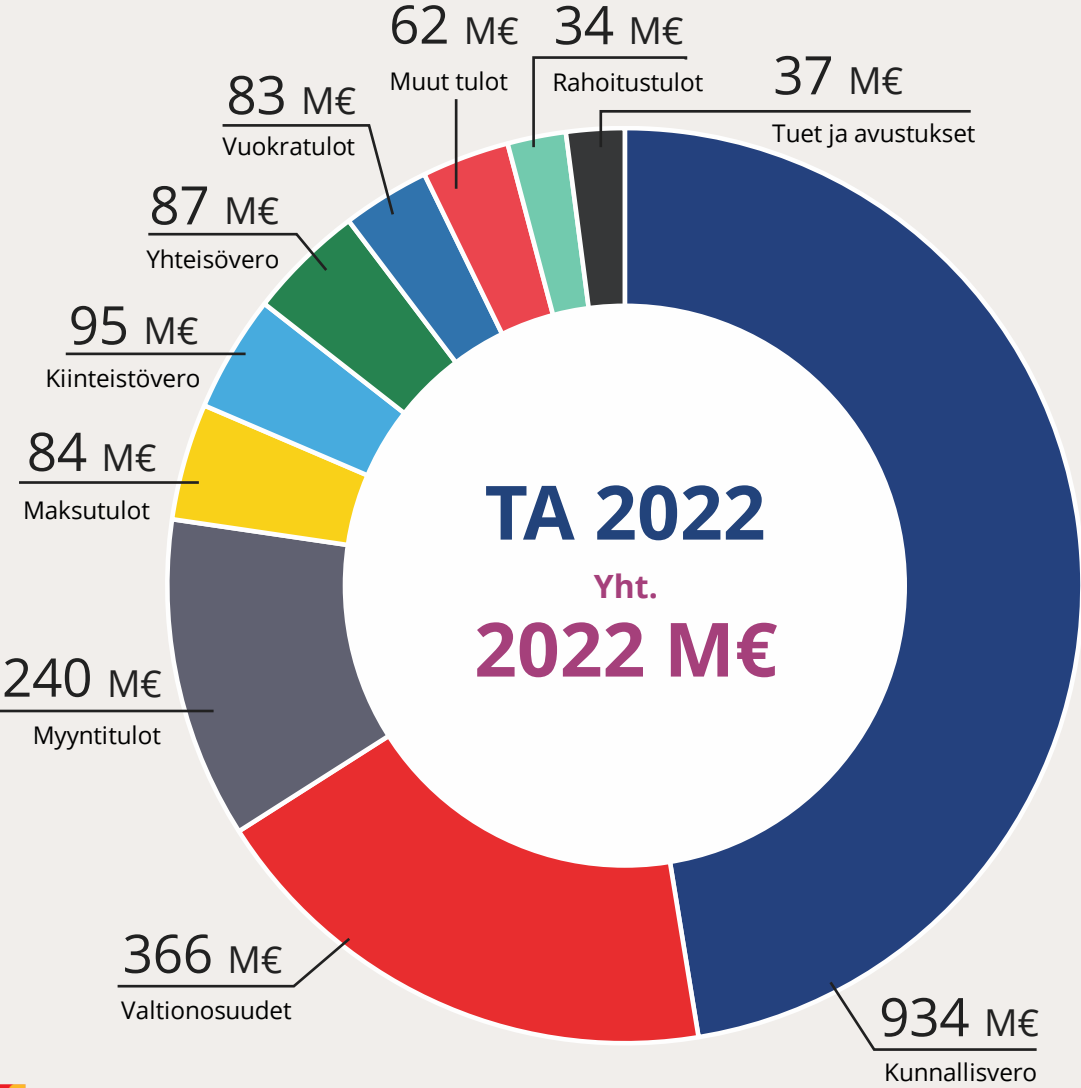

Talousarviosta poistuvat nettokustannukset ja verorahoitus ovat suunnilleen yhtä suuret (arvio 9/2022)

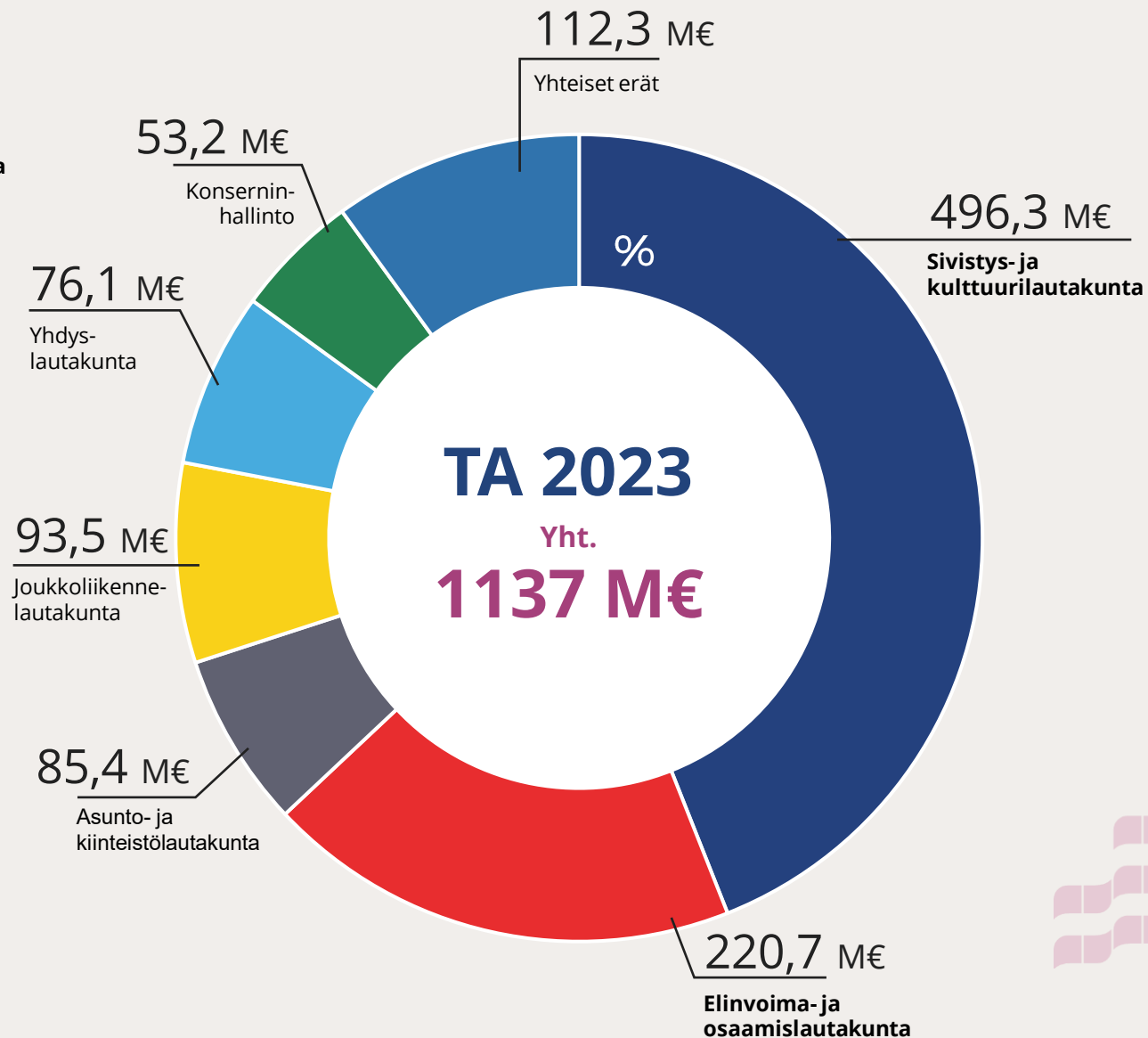
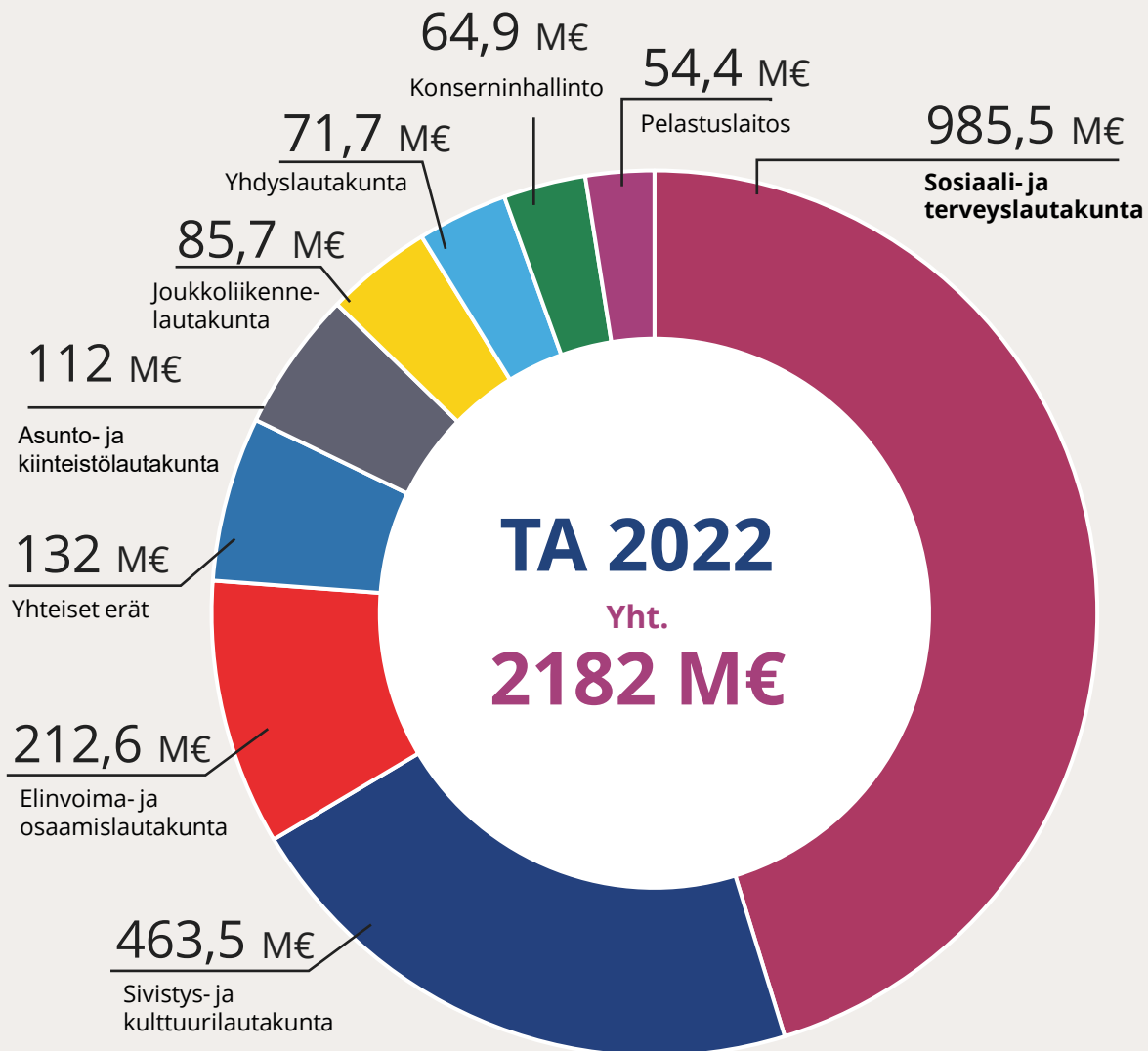
* VOS = valtionosuus

Tampereen tulorakenne ennen ja jälkeen
sote-uudistuksen, M€ 2022/2023

Toimintamenot yksiköittäin TA 2022/2023 M€

Peruskaupunki

Esimerkkejä jäävistä ja siirtyvistä toiminnoista

Kaupungille jäävät tehtävät

- Aktiivipassi ja ruokajakelu
- Palveluliikenne
- Kotouttamisen tehtävät ja vastaanottokeskus
- Osa järjestöavustuksista
- Tampere Junior -kehitysohjelma
- Osa etsivästä nuorisotyöstä

Yhteistyössä hyvin- vointialueen kanssa

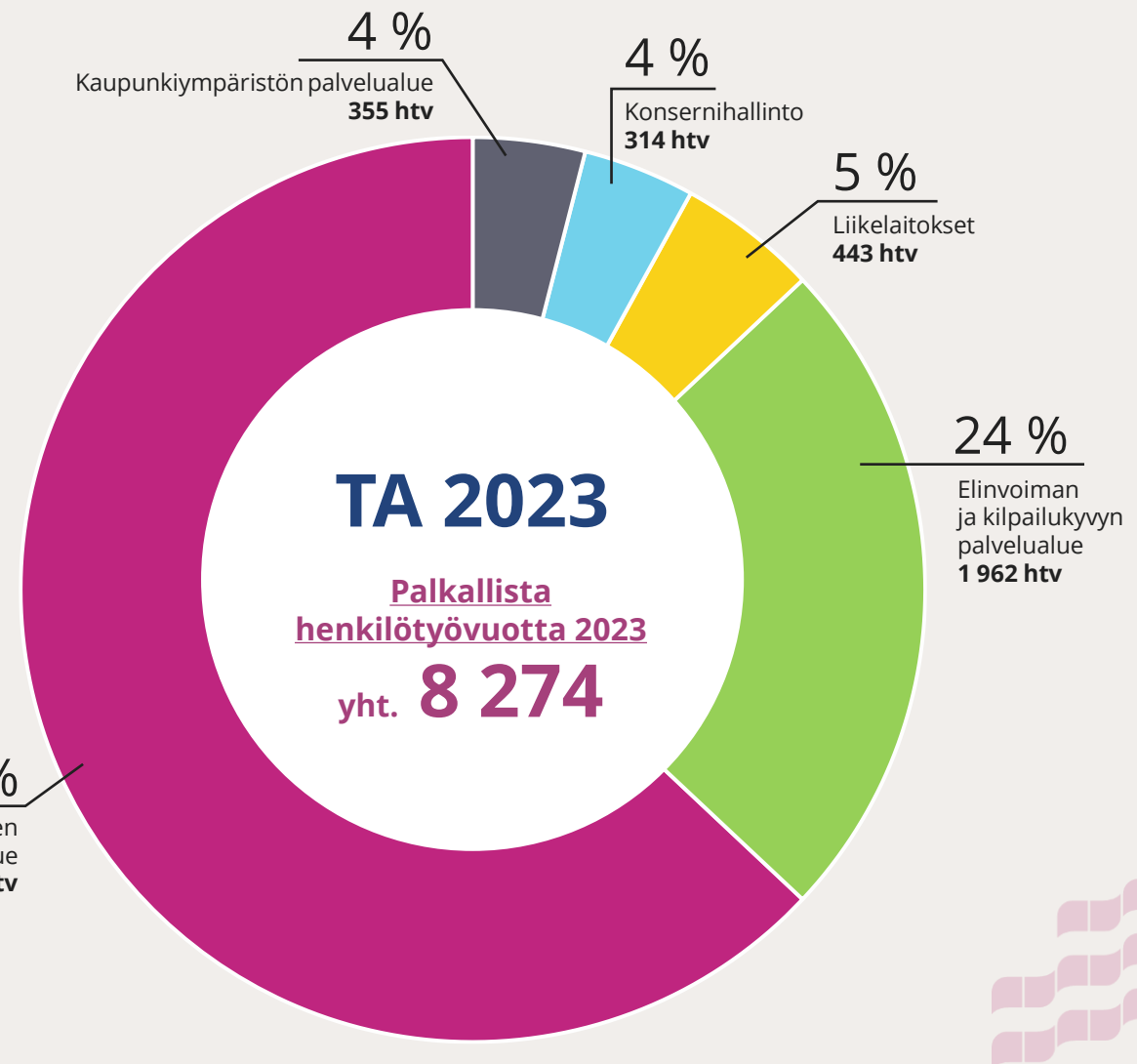
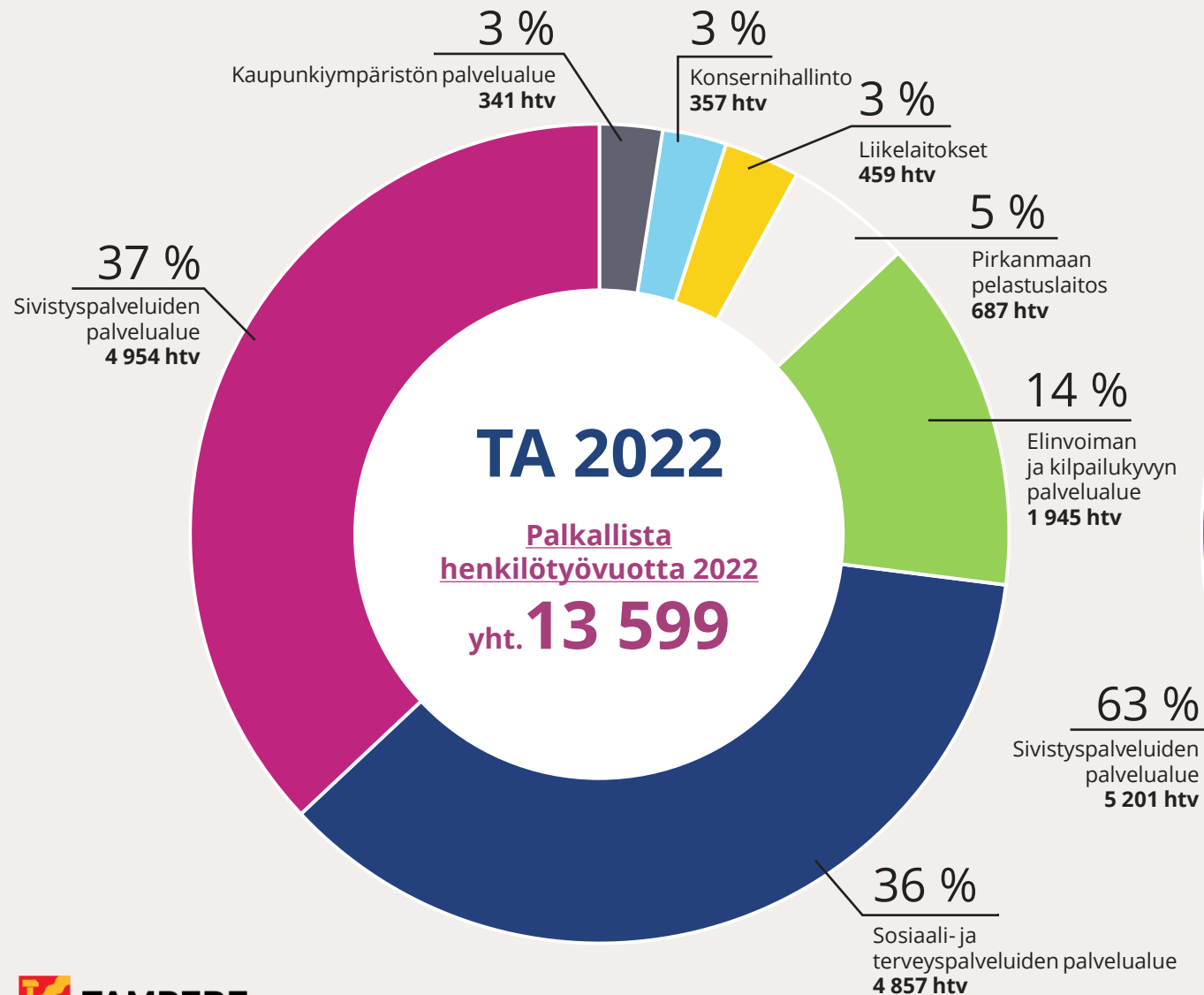

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Järjestökoordinaatio ja järjestöjen tuki
- Yhteisöllinen opiskeluhoito
- Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
- Maahanmuuttajien palvelut
- Maankäytön, asuntopolitiikan ja palveluverkon suunnittelu
- Perhekeskustoiminta
- Hyvinvointikeskusten palvelut
- Varautumisen tehtävät

Hyvinvointialueelle siirtyvät

- Sosiaali- ja terveystoimen palvelut
- Pelastustoimen tehtävät
- Oppilas- ja opiskelijahuollon psykologit ja kuraattorit (perusopetus ja toinen aste)
- Kuntouttava työtoiminta (työllisyys- ja kasvupalvelut)

Tampereen kaupungin henkilöstöjakautuma

Henkilöstö 2023

Henkilöstömenot 431,1 miljoonaa euroa.

Keskeistä on:

- Tavoitteellinen ja tuloksellinen johtaminen
- Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
- Hyvä työntekijäkokemus
- Uudistumiskyky ja muutosjoustavuus
- Työnantajan pito- ja vetovoima
- Taloudellisiin syihin perustuvat palkattomat vapaat ja lomarahavapaat ovat aiempien vuosien tapaan käytettävissä.

Talousarvioesitys 2023

Talous tasapainossa

TAE 2023: Valmistelun lähtökohdat

- Kaupunki tavoittelee ja valmistautuu 3 000 asukkaan vuosittaiseen kasvuvauhtiin.
- Talousarviovalmistelussa on vastattu palvelutarpeen kasvuun, kustannustason nousuun, kasvaviin velvoitteisiin, sote-uudistuksen vaikutuksiin ja varaudutaan vastaamaan maailmantilanteen muutoksen vaikutuksiin.
- Talousarvioesitys perustuu pääosin elokuussa 2022 hyväksyttyyn talousarviokehykseen. Esityksessä on huomioitu joitain kehysvalmistelun jälkeen esiin nousseita muutostarpeita ja toisaalta verorahoitus ja korkomenoarviot on päivitetty tuoreimpien arvioiden mukaisiksi.
- Talouden tasapainottaminen on taloussuunnitelmakauden keskeinen tavoite.
- Veroja ei koroteta.
- Investointitarvetta ja -tasoa on hillitty, mutta investointimenot pysyvät edelleen korkeina.
- Vuosille 2023–2026 on laadittu talous- ja tuottavuusohjelma. Ohjelmaa hyödynnetään tietopohjana vuosien 2024–2026 taloussuunnittelussa.

Talous- ja tuottavuusohjelma

- Laaditun talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteillä on tarkoitus viedä kaupungin talouden rakenteita kestävämmälle pohjalle.
- Työ tuo pohjaa tuleville vuosille, mutta sitä hyödynnetty jo vuoden 2023 suunnittelussa.
- Talousarviovalmistelussa karsittiin esityksistä 21,9 miljoonaa euroa.
- 2023: Kustannussäästöjä haetaan esimerkiksi digitalisaatiosta ja palveluiden kustannuksia aletaan tarkastella yksikkökustannusten avulla, jotta kasvavan kaupungin talouden rakenteita sekä tuottavuutta parantavien toimenpiteiden vaikutuksia ymmärretään paremmin.
- 2023: Investointiprosessia kehitetään, jotta uudet investoinnit tehdään taloudellisesti kestäväällä ja tehokkaalla tavalla, laadusta tinkimättä.
- Vertailua erityisesti kuuden suurimman kaupungin kesken jatketaan ja kehitetään, mikä osaltaan kirittää ja tuo uusia ideoita toimintaamme.

Tuottavuuden kehittäminen – yksikkökustannuksilla ohjaaminen

- Vuonna 2023 painopisteenä on syventää palvelujen yksikkökustannusten mittaamista ja ottaa yksikkökustannusten tarkastelu osaksi taloussuunnittelua.
- Kaupunki tarkastelee jo nyt toimintaansa palvelukohtaisesti automatisoidun tuotekohtaisen kustannuslaskennan avulla. Tarkastelua syvennetään ja tuodaan palvelujen yksikkökustannukset osaksi talouden kasvun hallitsemista.
- Tuottavuustoimenpiteillä tavoitellaan yleistä kustannustasoa hitaampaa nettomenojen kasvua Tampereella. Vuodesta 2024 eteenpäin tuottavuudelle tullaan asettamaan jo talousarvion kehysvaiheessa prosenttimääräinen tavoite osana talouden tasapainotusta.
- Myös valittujen palvelujen yksikkökustannusten kasvulle asetetaan tavoitteet vuodesta 2024 alkaen.
- Tuottavuustoimenpiteet ja kehysvaiheen uudistaminen valmistellaan ja käynnistetään vuoden 2023 aikana.

Investointien ohjauksen tehostaminen

- Investointiprosessia uudistetaan vuoden 2023 aikana. Tavoitteena on parempi kustannusten hallinta tarpeen määrittelystä alkaen.

Palveluverkon strateginen ohjaus ja kustannustehokkuuden selvittäminen kaupunkitasolla

- Tarkastellaan palveluverkkoa osana toiminnan tehostamista
- Palvelumallityöhön pohjautuvat palveluverkkoselvitykset laaditaan kaupunkitasoisesti ja selvitetään toiminnalliset yhteistyömahdollisuudet tilojen käytössä. Selvitys laaditaan rinnan PALM (palvelut, asuminen, liikenne ja maankäyttö – investoinnit ja niiden ajoitus) työn kanssa. Mukana arvioinnissa myös hallinnollisten yhdistämisten mahdollisuus. Selvitykseen liitetään arvioidut kustannukset palveluverkosta tarkasteltavalta ajanjaksolta.

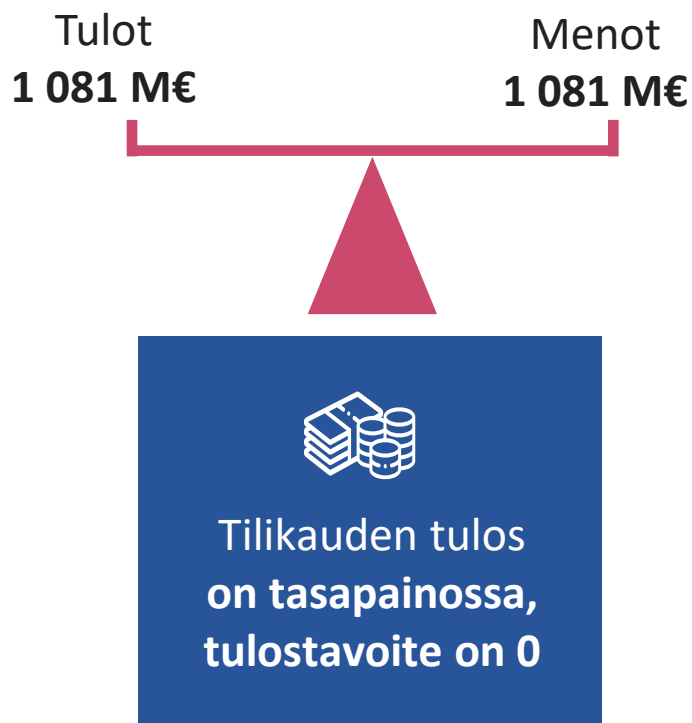
Tarveselvitysten kustannustehokkuus

- Selvitetään mahdollisuutta vakioda tilatyyppejä kustannusten optimoimiseksi ja talonrakennusprosessien tehostamiseksi.
- Yli 10 miljoonan euron hankkeiden tarveselvitykset käsitellään kaupunginhallituksessa, joka hyväksyy myös kaupungin palvelumallin. Talousvastuussa olevat osallistuvat laatutason varmistamiseen.

Ilmastobudjetti osana talousarviota

- **Juuri päivitetty** Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta on yksityiskohtainen suunnitelma tavoitteen saavuttamiseksi ja sisältää 305 toimenpidettä. Niiden toteuttamista jatketaan 2023.
- **Ilmastobudjetti** seuraa hiilineutraaliustavoitteen toteutumista. Se koostuu päästöbudjetista ja ilmastotoimien taloussuunnitelmasta.
- **Päästöbudjetti** kertoo vuosittain ilmastopäästöille määrät, joissa pysymällä voidaan päästä tavoitteeseen.

Kaupungin 2023 talous tiivistetysti

- Sote-uudistuksen vuoksi kaupungin verorahoitus ja nettokustannukset alenevat noin **0,9 mrd. euroa**. Uudistuksella ei ole vuonna 2023 merkittävää vaikutusta kaupungin talouden tasapainotilaan.
- Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan 12,64 prosenttiyksiköllä sote-uudistuksen vuoksi. Vastaavasti valtion verotusta kiristetään. Tampereen uusi tuloveroprosentti on **7,61 %** (vuonna 2022 20,25 %).
- Asiakasmaksuihin tehdään korotuksia kustannustason nousun vuoksi, mm. joukkoliikenne, aikuisten harrastus.
- Vuosikate **126,9** milj. euroa
- Nettoinvestoinnit **222,2 M€** ja investointien tulorahoitusprosentti on **57 %**
- Lainamäärä 3728 €/asukas. **Vuonna 2023 ei oteta lisää velkaa.**
- **Nettomenot:** Absoluuttisena muutoksena nettomenot vähenevät **819 M€** (-58% elokuun ennusteeseen verrattuna)
- Muutos putsattuna sote-pela-uudistuksen vaikutuksilla sekä omaisuuden myynneillä ja maankäyttösopimuskorvauksilla: nettomenot kasvavat **36 M€** eli 3 %

Murroksen keskellä kehitämme Tampereä rohkeasti eteenpäin

Sisällöllisiä painotuksia vuodelle 2023

Tavoitteita vuodelle 2023: esimerkkejä

- **Lasten ja nuorten hyvinvointi**
 - mm. ahdistuneisuuden, kiusaamisen ja yksinäisyyden vähentäminen, liikunnan edistäminen, päihteiden käytön vähentäminen
- **Hyvinvointialueen käynnistymisen tuki ja yhdyspintojen toimivuus**
- **Työvoiman saatavuus** mm. ammatillisista perustutkinnoista valmistuneet
- **Työllistyminen** mm. nuoret ja ulkomaalaiset
- **Yritysten toimintaedellytykset**
 - mm. yritystapahtumien ja kongressien määrän kasvu, startup-yritysten määrän ja henkilöstömäärän kasvu
- **Kestävä kaupunkiympäristö**
 - mm. joukkoliikenteen matkustajien sekä kävelyn ja pyöräilyn kasvu, raitiotien jatkosuunnittelun eteneminen
- **Keskustan saavutettavuus ja siisteys**
- **Alueellisesti monipuolinen asuntotuotanto** mm. pientalorakentamisen mahdollistaminen
- **Tampereen kansainvälisyys**
 - mm. kansainvälisten tutkijoiden ja asiantuntijoiden määrän kasvu, Tampere-Pirkkalan matkustajalentojen määrän kasvu
- **Talouden tasapaino**
- **Henkilöstön työhyvinvointi ja hyvä työntekijäkokemus**
- **Digitaalisten palveluiden kasvu ja odotukset ylittävä asiakaskokemus**

Turvallinen pohja lasten ja nuorten kasvulle

- Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsiryhmille tarjottua tukea sekä lisätään tuen tarjoamista lähipalveluna. Varaudutaan palvelutarpeen kasvuun 125 uudella varhaiskasvatuspaikalla.
- Perusopetuksessa oppilasmäärän arvioidaan kasvavan noin 250 oppilaalla. Ryhmäkoot pysyvät ennallaan.
- Lisäksi vahvistetaan yhteisöllistä oppilashuoltoa ja kouluvalmentajamallia sekä lisätään resurssiopettajia ja tukiopetusta.
- Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti, Sammon koulun uudisrakennus ja päiväkoti sekä Ikurin pienten lasten yksikkö otetaan käyttöön.
- Mobiilinuorisotila vakinaistetaan.
- Köyhyystyöryhmän työhön lisätään rahaa. Se käytetään harrastusspassin laajentamiseen kaikille yläkoululaisille, ruoka-apuun ja puistoruokailuun.

Oppia ja tukea toisella asteella

- **Lukiokoulutuksessa** opiskelijamäärän arvioidaan kasvavan 163 opiskelijalla vuonna 2023. Paikkoja lisätään vuoden 2022 päätösten mukaisesti.
- Selvitämme, miten turvaamme tamperelaisten nuorten pääsyn lukioon myös tulevaisuudessa.
- **Ammatillisen koulutuksen** opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin vuosina 2019-2022 myönnetty lisärahoitus päättyy. Siitä huolimatta opiskelijan hyvinvointiin ja tukemiseen panostetaan edelleen.
- Ammatillisen koulutuksen palveluverkkosuunnittelussa tavoitteena on tilojen käytön tehostaminen ja palveluverkon tiivistäminen edelleen. Oppimisympäristöjen kehittämistä yrityselämän kanssa jatketaan.
- **Oppivelvollisuuden laajentuminen** (syksy 2021) kasvattaa maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen määrää noin 1300:lla vielä syksyllä 2023.
- **Lyseon lukion perusparantaminen** käynnistyy ja opiskelijat ja henkilöstö siirtyvät Pyynikintie 2:een remontin ajaksi 2023-2025. Hatanpään lukion siirtymistä Pyynikintielle vuonna 2025 valmistellaan.

Liikunnan, kulttuurin ja elämysten kaupunki

- Tammelan stadion valmistuu, Kaupin pesäpallo- ja hiihtostadionin oheistilat valmistuvat ja koko alueen kehittäminen jatkuu.
- Liikuntaan sijoitetaan edelleen esimerkiksi rakentamalla kaksi uutta tekojäärataa, Lielahteen ja Hervantaan.
- Avustuksiin lisäpanostuksia kohonneen kustannustason vuoksi. Lisätään liikunnan ja nuorison matalan kynnyksen harrastustoimintaan suunnattua avustusta.
- Taiteilijoiden ja kulttuuriyhteisöjen tilahaasteita ratkotaan edistämällä Nekalan koulun kulttuurikeskuksen suunnittelua ja Hiedanrannan kulttuurikonseptia.
- Kulttuurin ja liikunnan maksuihin (esimerkiksi uimahallit) tulee korotuksia, mutta lasten ja nuorten harrastusten olosuhdemaksuja ei nosteta.
- Tapahtumat jatkuvat vilkkaina: suur tapahtumia, kuten jääkiekon miesten MM-kisat sekä European Master Games –kilpailu kesällä 2023.
- Elämystalouden kehittäminen jatkuu, mm. av-alan tuotantotuella. Varaudutaan osallistumaan teatterien perusparannukseen taloussuunnitelmakauden aikana.

Hyvä koti kaikille

- Uutta asumista mahdollistetaan maankäytön kehittämiseen liittyvillä sopimuksilla sekä maanluovutuksella.
- Kaupungin maalta etsitään täydennysrakentamispaiikkoja pientalorakentamiselle. Asuntotuotannon oltava monipuolista ja myös pientaloja tarjolla.
- Uusia asuntoalueita toteutetaan (mm. Hervannan pohjoisakseli, Ojala, Tohlopinjärvi ja Raholan radanvarsi). Kaukajärven ja Annalan kaupunginosaohjelman toteutus käynnistyy.
- Maankäytön suunnittelua jatketaan mm. Lielahden-Hiedanrannan alueella, Alasjärven länsipuolella Viinikanlahdessa, Hervannassa ja Nurmi-Sorilassa.
- Puurakentamisen edistäminen huomioidaan kaupungin rakennushankkeissa ja tontinluovutuksessa.
- Huolehditaan lähivirkistysmahdollisuuksista. Turvataan luonnon monimuotoisuutta toteuttamalla LUMO-ohjelmaa.

Sujuvaa ja kestävää liikkumista

- Kestävää kasvua edistetään kehittämällä liikennejärjestelmää kokonaisuutena.
 - Käynnistetään Keskustan liikennejärjestelmäsuunnittelu ja kunnallistekniikan yleissuunnitelman toteuttaminen.
 - Raitiotien liikennöinti laajenee Santalahteen. Rakentaminen Lentävänniemen suuntaan jatkuu.
 - Raitiotien jatkoa suunnitellaan yhteistyössä Pirkkalan ja Ylöjärven kanssa
 - Bussiliikenteen kehittäminen
- Yleisten alueiden kunnossapitoon lisää rahoitusta.
- Jatkamme vaikuttamista Tampereen saavutettavuuden parantamiseksi.

Digitaalisuudella, datalla ja tekoälyllä tehoa

- Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelmassa hyödynnetään dataa ja tekoälyä kaupungin, kaupunkilaisten ja yritysten hyväksi.
- Ensi vuonna datan avulla tehostetaan kansainvälisten osaajien rekrytointia ja yritysten työllistämistä muun muassa rakentamalla digitaalisia, englanninkielisiä palveluita kansainvälisten osaajien tueksi, hyödyntämällä robotiikkaa yrityspalveluissa ”uusina tiiminjäseninä” sekä pilotoidaan yrityksille uusia dataan perustuvia palveluita.
- Edistämme myös virtuaalisten työmarkkinoiden rakentumista sekä tehokkaamman työnvälityksen mahdollisuuksia.
- Sujuvampaa sähköistä asiointia ja arkea viedään varhaiskasvatuksessa eteenpäin toiminnanohjausjärjestelmä eVakalla. Valtakunnallisessa DigiOne-hankkeessa taas kehitetään ja digitalisoidaan perusopetuksen toimintatapoja. DigiOne-hankkeen pilotointia toteutetaan myös Lyseon lukiossa.
- Jatkamme digitaalisen tapahtumakaupungin kehitystä, jotta tapahtumien järjestäminen ja niissä vierailu olisi yhä sujuvampaa.

Elinvoimainen osaajien kaupunki

- Kaupungin ja kaupunkiseudun vetovoimaa kasvatetaan mm. vahvistamalla kaupunkiseudun saavutettavuutta, lisäämällä kansainvälistä markkinointia ja edistämällä järvi- ja luontomatkailua.
- Opiskelijaystävällistä kaupunkia vahvistetaan yhdessä korkeakouluyhteisön kanssa. Kumppanuussopimus korkeakouluyhteisön kanssa jatkuu.
- Vaikutetaan kansalliseen päätöksentekoon niin, että tulevalla hallituskaudella kasvukeskuksien koulutusresurssit kohtaavat paremmin alueen työvoimatarpeen.
- Käynnistetään kansainvälisten osaajien pitovoimaa vahvistava Welcoming City-ohjelma, jonka tavoitteena on parantaa osaajien kiinnittymistä kaupunkiin.
- Kansainvälisen osaajien palveluissa tarjotaan kokonaisvaltaisia palveluita muuttajille ja heidän perheilleen.
- Edistetään Ukrainasta paenneiden tilapäisen suojelun piirissä olevien työllistymistä (siirtyvät kuntakokeilun myötä kaupungin asiakkaisiksi).
- AV-alan liiketoiminta- ja liiketoimintaympäristöä kehitetään osana kaupungin elämystalouden kehitysohjelmaa, tuotantokannustin jatkuu..
- Uusia yritysalueita mm. Kolmenkulmaan.

Vahva kaupunkikehitys jatkuu

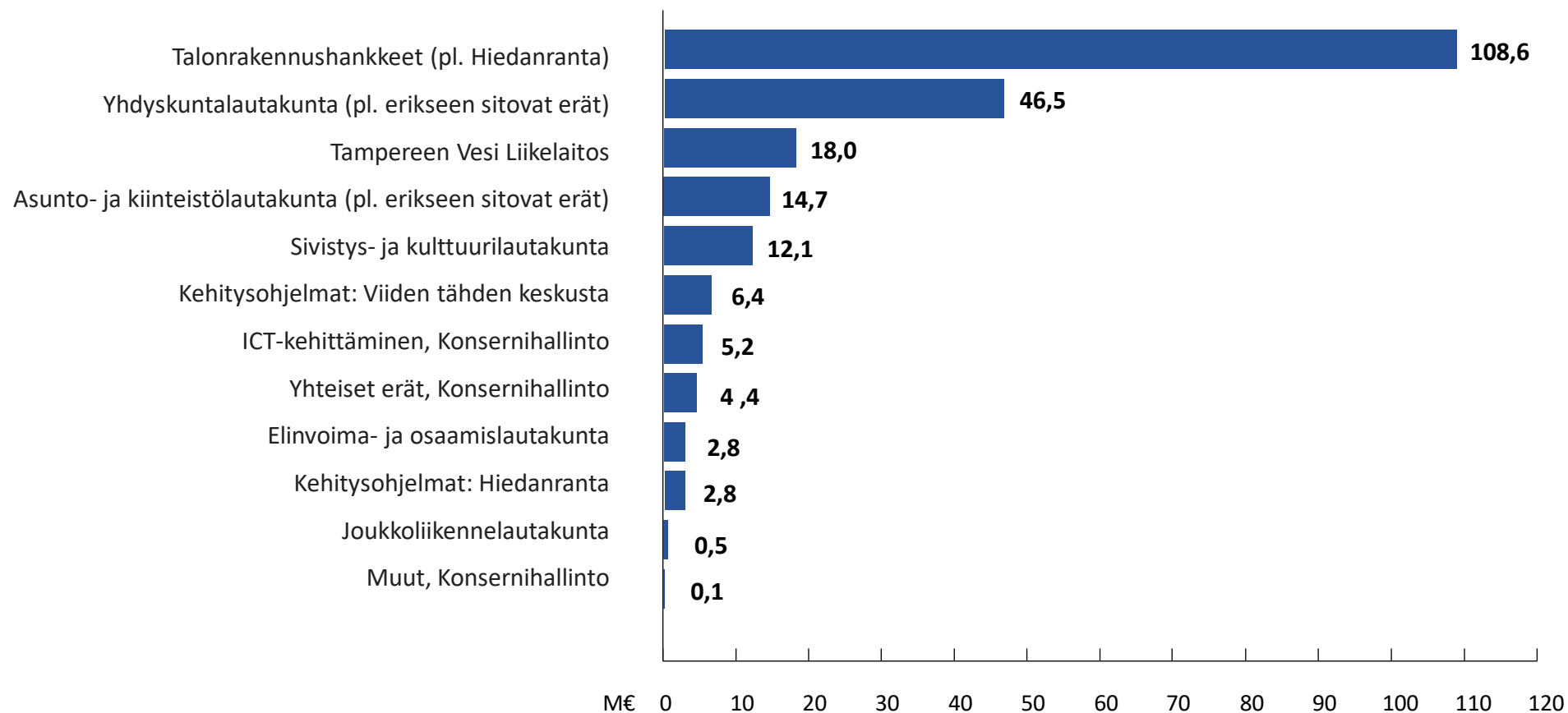
- Raitiotien rakentaminen jatkuu ja suunnittelu laajenee. Hiedanrannan rakentaminen etenee, esimerkiksi Hakametsä Sport Campusin, Viinikanlahden, asemanseudun ja Särkänniemen elämysalueen kehittäminen jatkuvat.
- Kehitämme Tampereen läntistä keskustaa omaleimaiseksi ja viihtyisäksi kulttuurin kaupunkialueeksi. Lisäämme sen houkuttelevuutta niin kaupunkilaisille, yrityksille kuin matkailijoillekin tuomalla kulttuuritoimijoita yhä paremmin yhteen Kulttuurikehä-työn kautta.

Investoinnit

Investointien jakautuminen 2023

Nettoinvestoinnit 222 M€

- Investointeja hillitty
- Investointiprosessia kehitetään
- Investoinnit pyritään toteuttamaan ilman lisävelkaa

TAMPERE.
FINLAND

Kiitos!

TAMPERE

24.10.20

22

Pormestarin talousarvioehdotus 2022

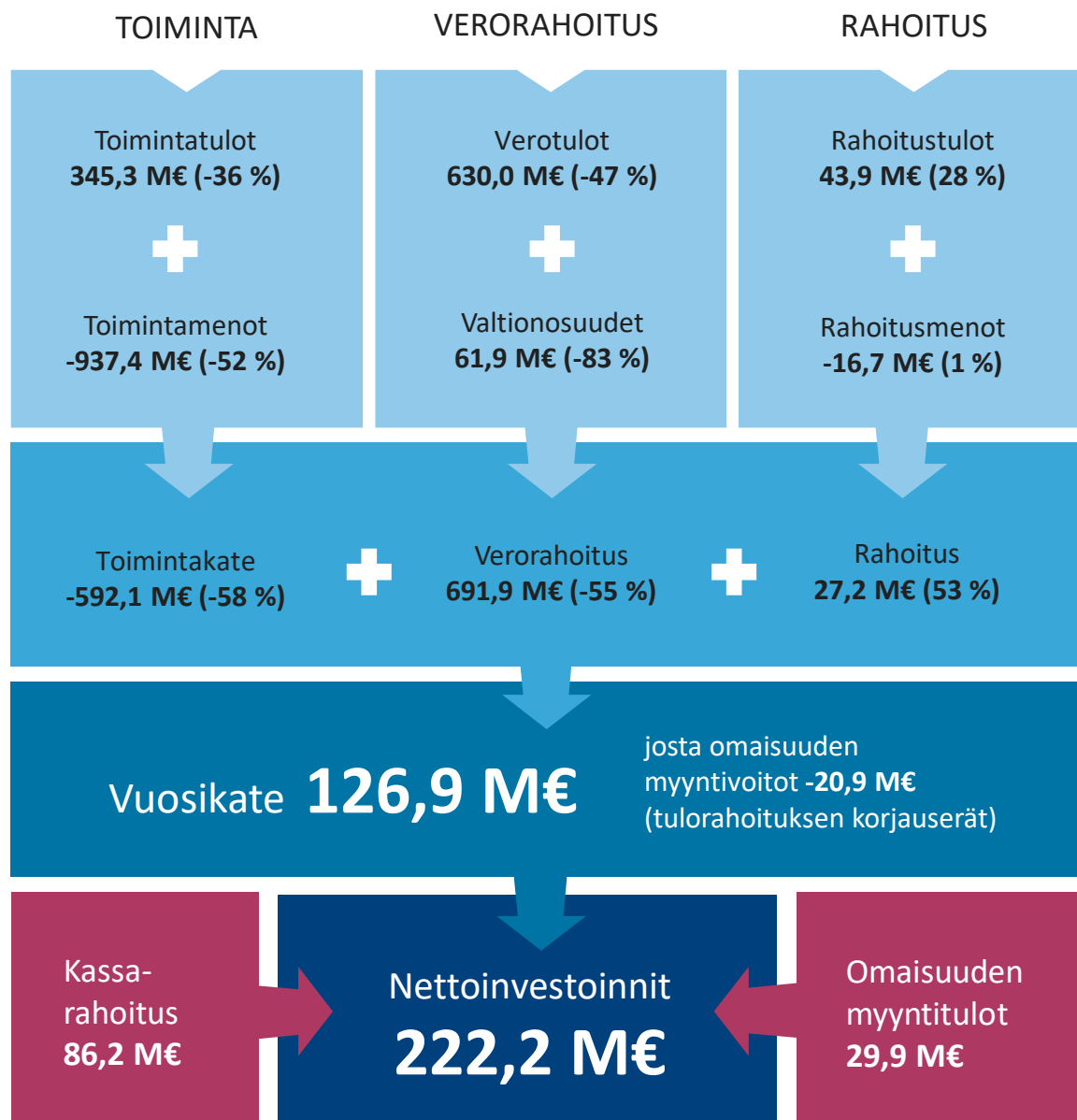
Konsernijohtaja Juha Yli-Rajala

24.10.2022

Tuloslaskelma

Tampereen kaupunki TA 2023

- TA 2023 toimintakate pienenee 819 M€ (-58%) ja verorahoitus 857 M€ (-55%) vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna.
- Tulorahoitus (vuosikate) ei riitä investointien kattamiseen. Investointien tulorahoitusprosentti on 57 %.
- Investointien rahoittamiseksi ei oteta uutta lainaa vuonna 2023, vaan rahoitustarve katetaan omaisuuden myynneillä ja kassavaroilla.
- Talousarvion vaikutus rahavaroihin on -86 M€. Hyvän maksuvalmiustilanteen vuoksi kassavaroja voidaan käyttää normaalia enemmän.

Tuloslaskelma 2021–2026

Liikelaitokset yhdistelty, sisäiset erät poistettu

Tuloslaskelma (milj. euroa)	TP 2021	TP 2022 Enn*	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	561,9	541,8	345,3	349,0	352,6	356,5
Toimintamenot	-1 877,9	-1 953,0	-937,4	-949,6	-962,0	-974,5
Toimintakate	-1 316,0	-1 411,2	-592,1	-600,6	-609,3	-618,0
Verotulot	1 117,5	1 177,0	630,0	615,5	630,0	643,5
Valtionosuudet	360,8	371,5	61,9	81,5	76,2	82,2
Rahoitustulot ja -menot	19,2	17,8	27,2	12,6	9,4	6,9
Vuosikate	181,4	155,1	126,9	109,1	106,3	114,6
Poistot ja arvonalentumiset	-106,7	-120,6	-126,9	-133,4	-135,5	-132,8
Tilikauden tulos	74,7	34,4	0,0	-24,4	-29,2	-18,2

* Toiminnan ja talouden katsaus 8/2022

Vuosien 2024–2026 talouden suunnitteluun sisältyy poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä erityisesti valtionosuuksien kehityksen osalta. Taloussuunnitelmakauden tuloslaskelmat ovat alijäämäiset, mutta taloustilanteen tasapainottamiseksi laaditulla talous- ja tuottavuusohjelmalla tavoitellaan talouden tasapainoa taloussuunnittelukauden loppuun mennessä.

NETTOMENOT
2023: -58 %
2024-2026: +1,4 %

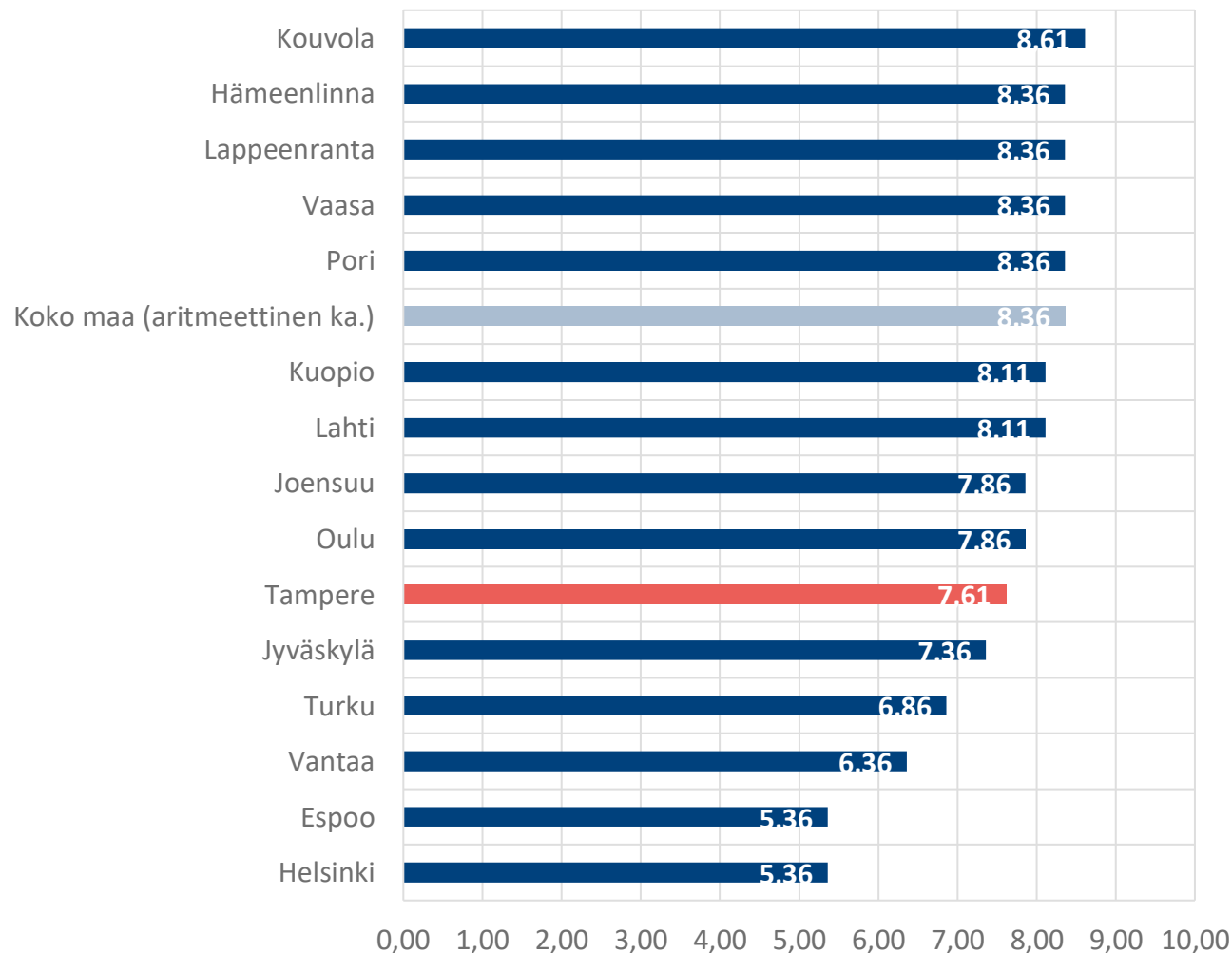
VERORAHOITUS
2023: -55 %
2024-2026: ka. +1,6 %

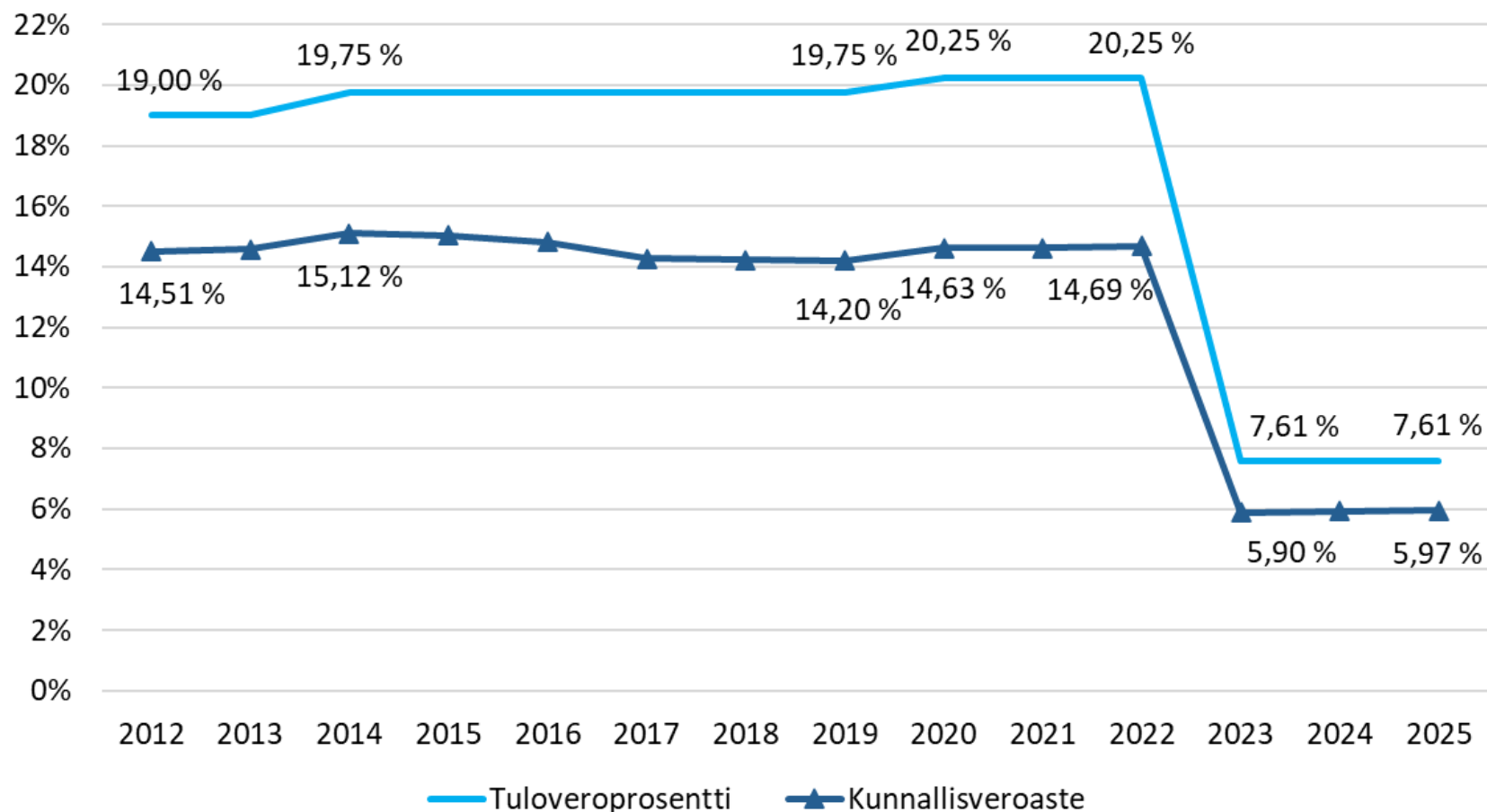
Veroratkaisu vuodelle 2023

- Vuodelle 2023 kunnat eivät voi muuttaa tuloveroprosenttiaan hyvinvointialueuudistuksesta johtuen.
- Kaikkien kuntien **tuloveroprosenttia leikataan 12,64 %**. Tampereen tuloveroprosentti on **7,61** vuonna 2023.
- Vuodesta 2024 alkaen veroprosentit määritellään 0,10 prosenttiyksikön tarkkuudella.

Tulovero-% 2023

Tampereen tuloveroprosentti ja efektiivinen veroaste

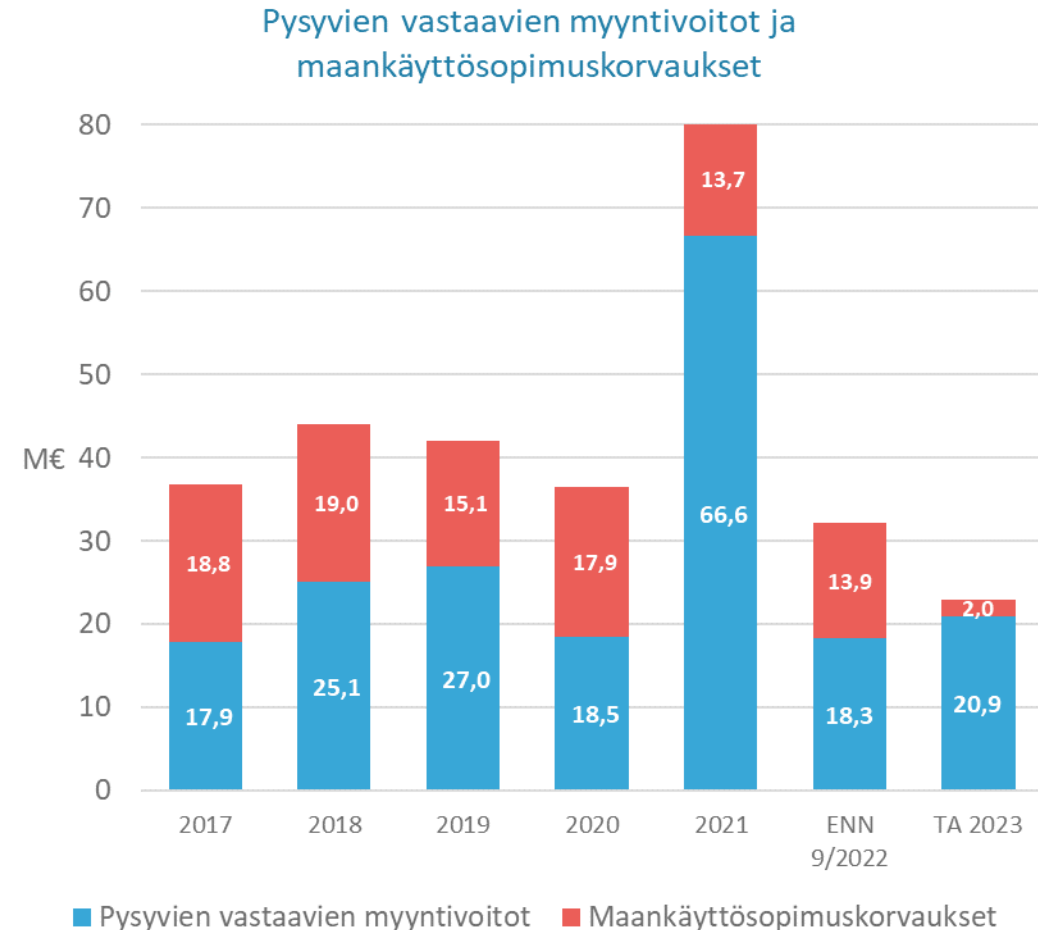

Efektiivisellä veroasteella tarkoitetaan tosiasiaassa maksuunpantujen verojen suhdetta tuloihin. Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentti ei vastaa todellista veroastetta.

Kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä ovat muun muassa kotitalousvähennys, matkakustannukset, tulonhankkimiskulut, ansiotulovähennys ja perusvähennys.

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

- Omaisuuden myyntivoittoja arvioidaan saatavan 20,9 M€. Vuoden 2023 talousarvion sisältämät myyntivoitot alenevat selvästi vuoden 2021 huipputasosta.
- Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tuloutettavan 2,0 M€, mikä on selvästi edellisvuosia vähemmän.

Investoinnit ja rahoituslaskelma

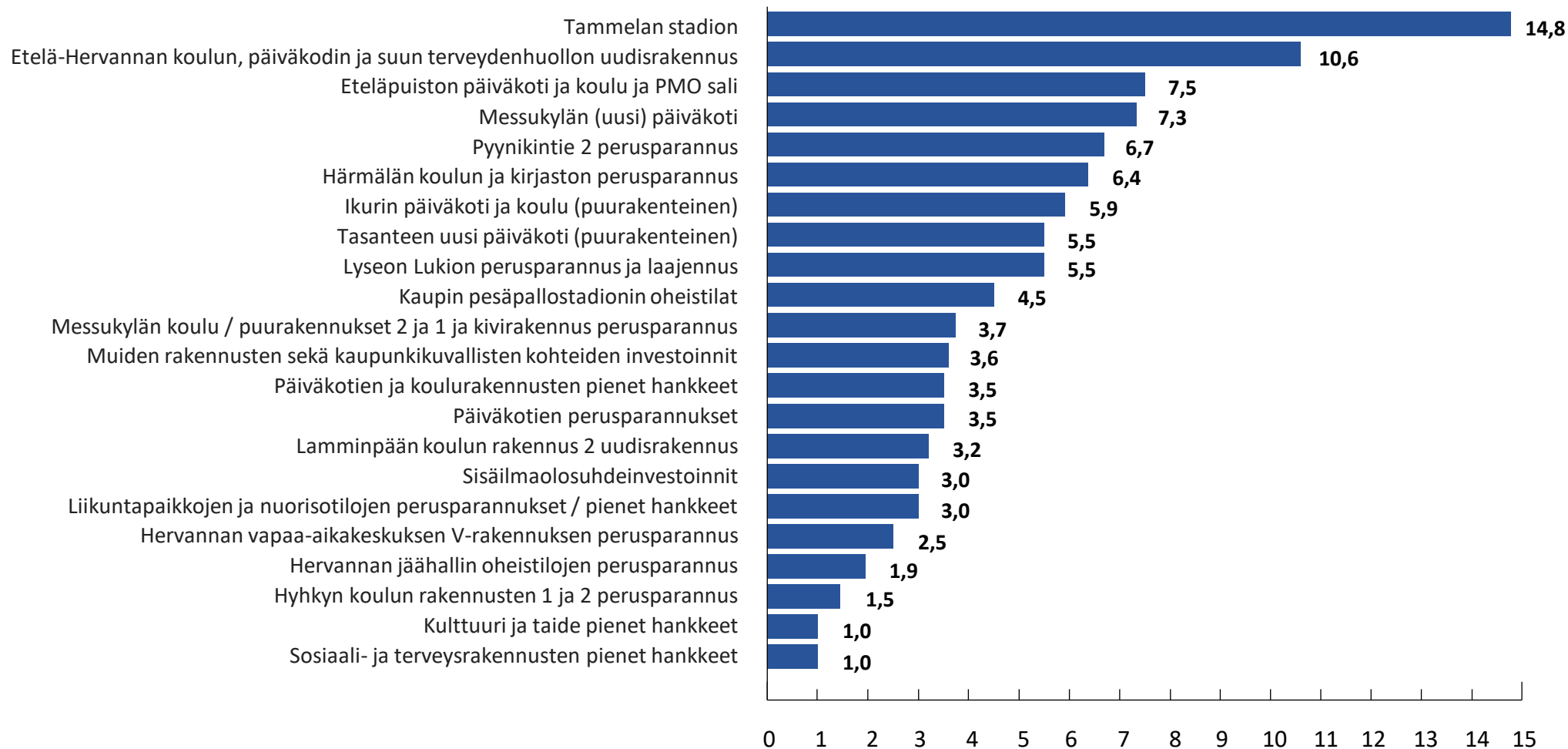
Investointien koonti

milj. euroa	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Bruttoinvestoinnit (investointimenot)	226,6	232,2	247,5	244,8
Nettoinvestoinnit (investoinnit - rahoitusosuudet)	222,2	232,2	247,5	244,8
Investointien rahavirta (nettoinvestoinnit - omaisuuden myynti)	192,3	202,3	217,6	214,9
Vuosikate	126,9	109,1	106,3	114,6
Investointien tulorahoitusprosentti	57 %	47 %	43 %	47 %

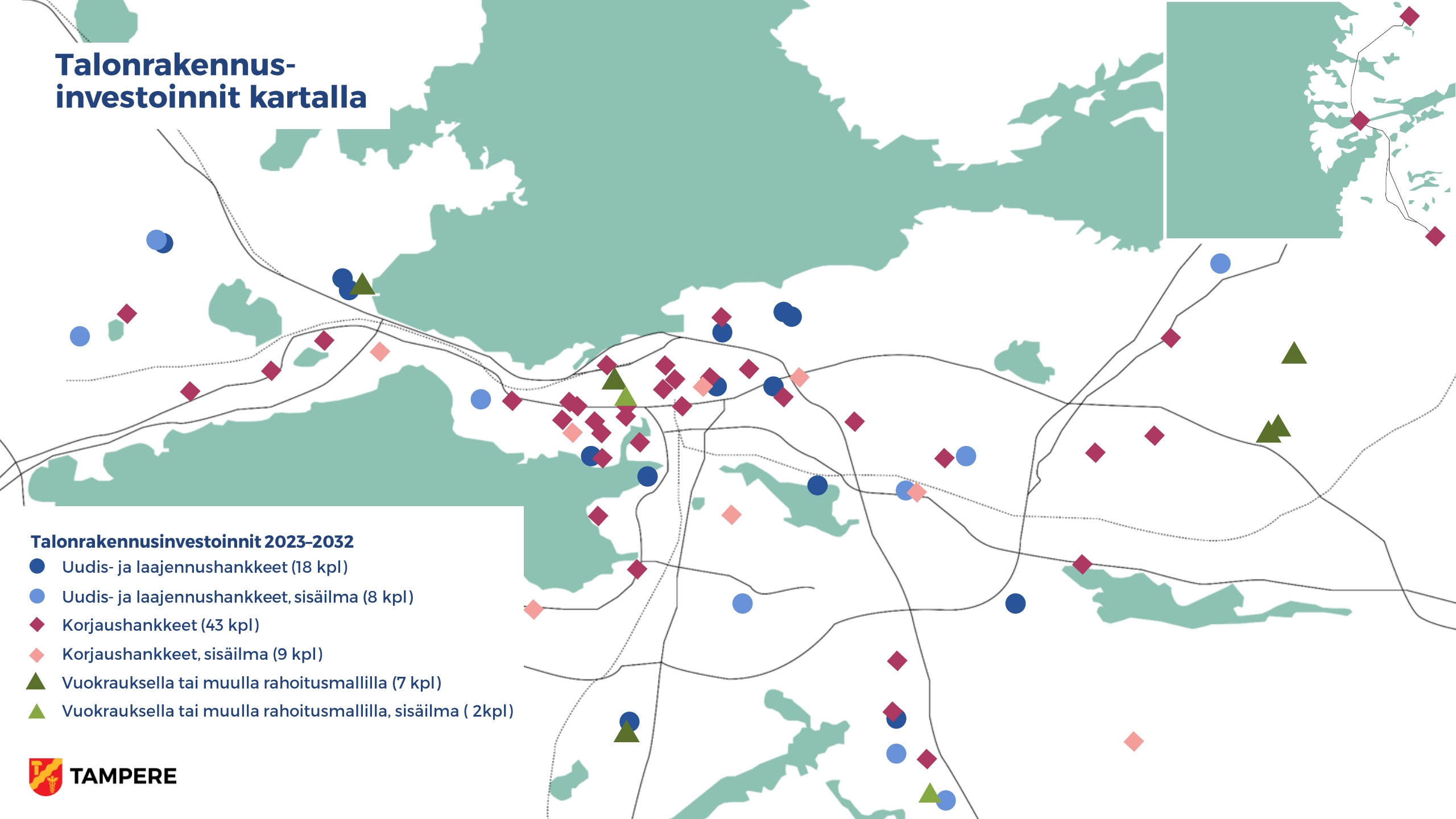
- Investoinnit (netto) ovat ensi vuonna yhteensä 222 M€ ja investointien tulorahoitusprosentti on 57 %. Lainamäärä ei kasva ja asukaskohtainen lainamäärä laskee 3728 euroon.
- Vuosien 2023–2026 investointisuunnitelma nousee yhteensä 951 M€:oon, josta talonrakennushankkeiden osuus on yli puolet, noin 450 M€.
- Vuonna 2023 suurimmat kokonaisuudet ovat talonrakennushankkeet ja kunnallistekniikan investoinnit.

Suurimmat talonrakennushankkeet 2023

yhteensä 108,6 M€

Talonrakennus- investoinnit kartalla

Talonrakennusinvestoinnit 2023-2032

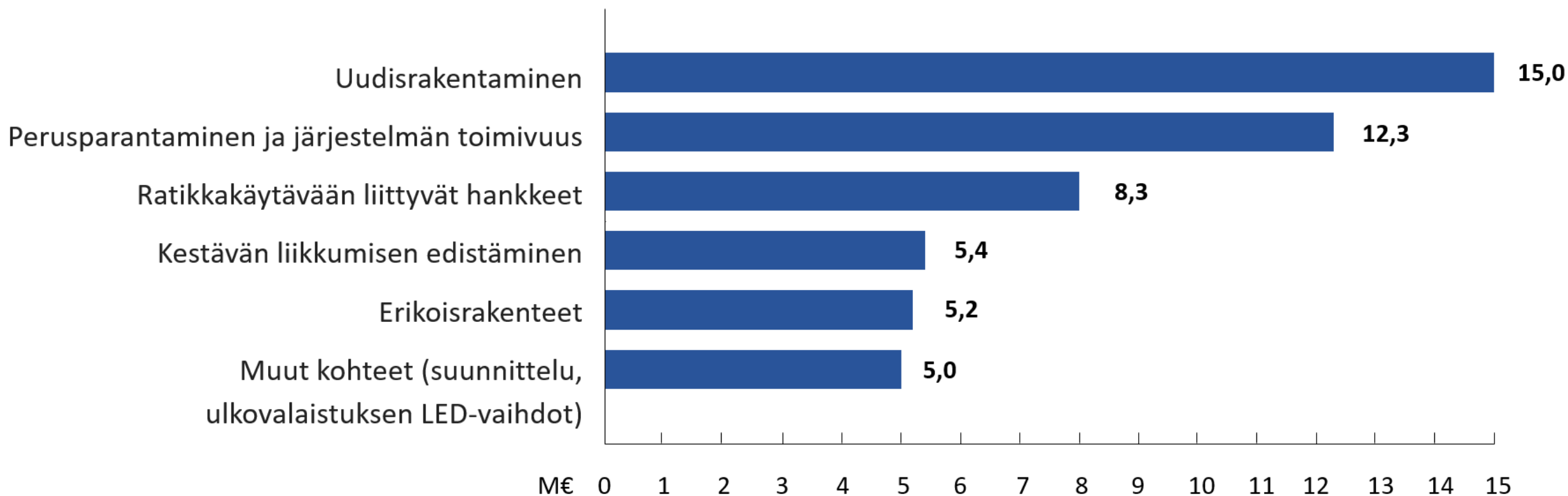
- Uudis- ja laajennushankkeet (18 kpl)
- Uudis- ja laajennushankkeet, sisäilma (8 kpl)
- Korjaushankkeet (43 kpl)
- Korjaushankkeet, sisäilma (9 kpl)
- Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla (7 kpl)
- Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla, sisäilma (2 kpl)

TAMPERE

Infrainvestoinnit vuonna 2023

yhteensä 50,0 M€

Ei sisällä Tampereen Vesi Liikelaitoksen investointeja

Rahoituslaskelma 2023

Milj. euroa	TA 2023
Toiminnan rahavirta	106,0
Vuosikate	126,9
Tulorahoituksen korjauserät	-20,9
Investointien rahavirta	-192,3
Investointimenot	-226,6
Rahoitusosuudet	4,5
Pysyvien vastaavien myyntitulot	29,9
Rahoituksen rahavirta	0,1
Antolainasaamisten lisäys	-0,1
Antolainasaamisten vähennys	0,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	68,8
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-68,8
Vaikutus rahavaroihin	-86,2

INVESTOINTIEN
TULORAHOITUS
57 %

LAINAKANNAN MUUTOS
0

LAINAMÄÄRÄ
932 M€

LAINAMÄÄRÄ/AS.
3 728 €

Tampere-konserni

Tampere-konserni

2021

**Tytär-
yhteisöjen
avainluvut**

Liikevaihto:

1049 Me

Tase:

2682 Me

Henkilöstö:

3351

Tytäryhtiöt ja -yhteisöt

Infra ja energia

Osuus äänivallasta, %

Tampereen Sähkölaitos –konserni	100,00
Finnpark-konserni	100,00
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	65,33
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	71,20
Tampereen Raitiotie Oy	99,85
Tavase Oy	78,40
Tampereen Infra Oy	98,00

Kehitys ja palvelu

Osuus äänivallasta, %

Pirkanmaan Voimia Oy	82,00
Ekokumppanit Oy	62,50
Tampereen Sarka Oy	100,00
Tampereen Työvalmennussäätiö Syke	
Hiedanrannan Kehitys Oy	100,00
Tullinkulman Työterveys Oy	75,19
Tammenlehväsäätiö	

Kiinteistöt

Osuus äänivallasta, %

Tampereen Tilapalvelut Oy	98,00
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	100,00
Tredu-kiinteistöt Oy	66,46
Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy	66,00
KKOy Tampereen Virastotalo	100,00

Matkailu ja elinkeinotoiminnot

Osuus äänivallasta, %

Tampereen Särkänniemi Oy	100,00
Tampere-talo Oy	100,00
Business Tampere Oy	60,44
Visit Tampere Oy	60,44
Oy Runoilijan Tie	72,58
Suomen Hopealinja Oy	100,00

Osakkuusyhtiöt

Osuus äänivallasta, %

Tuomi Logistiikka Oy	44,20
KOY Tampereen Monitoimiareena	40,00
Pikassos Oy	25,00
Tuotekehitys Oy Tamlink	24,00
YH Kodit Oy	21,86
Monetra Pirkanmaa Oy	21,00
Monetra Oy	21,00
Tampereen Ravirata Oy	19,66
Vuores Palvelu Oy	8,20
Suomi-rata Oy	7,17

Liikelaitokset

Tampereen Kaupunkiliikenne, TKL
Tampereen Vesi

 = In house -yhtiö

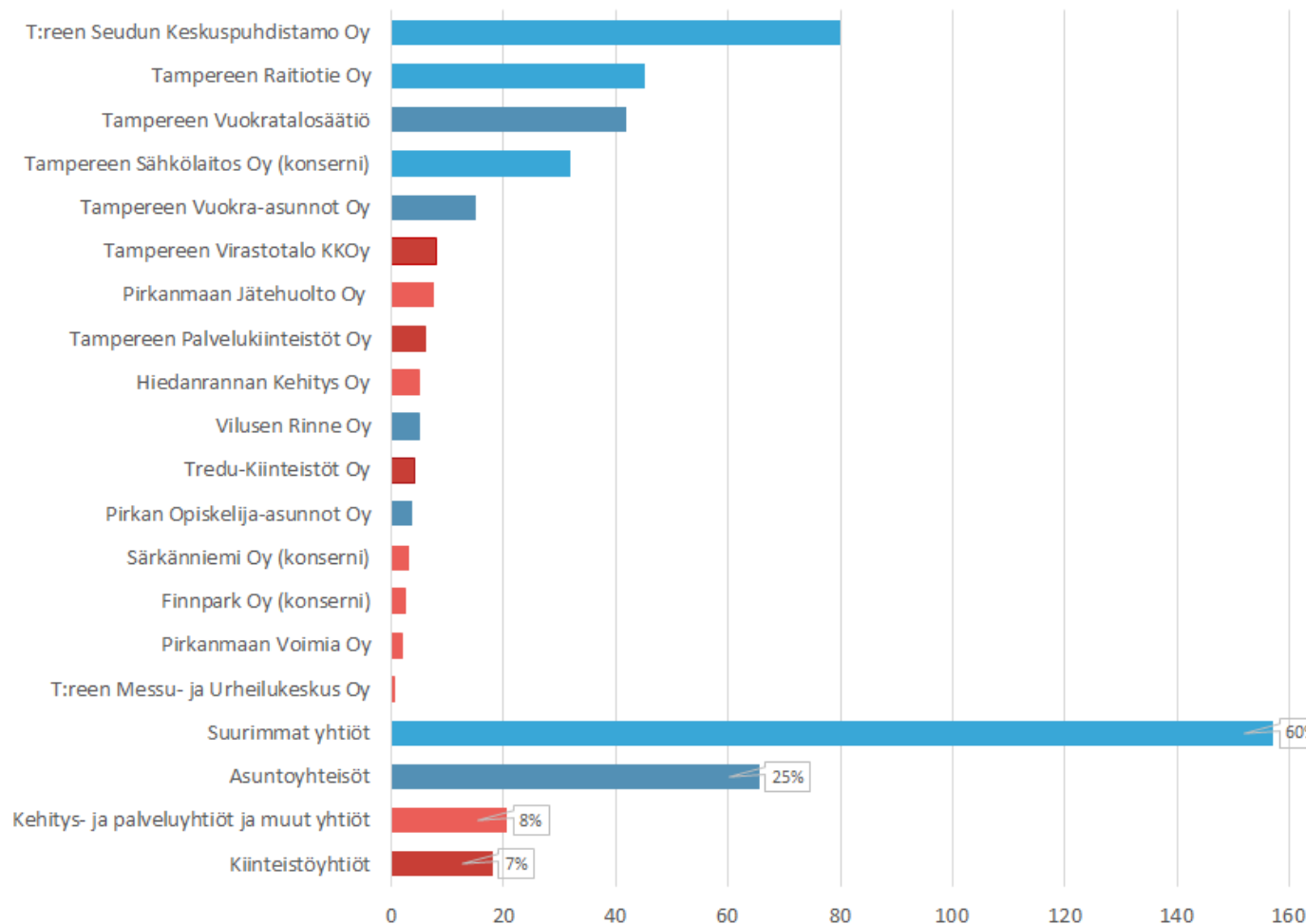
Tulostaulu 12 merkittävimmän tytäryhteisön vuoden 2023 talousarvioiden tunnusluvusta

Yhteisön nimi (1 000 euroa)	Omistus- osuus %	Liike- vaihto	Liike- vaihdon muutos	Liike- voitto	Nettotulos	Korollinen vieras pääoma	Lainojen muutos	Henkilöstö
Tampereen Sähkölaitos -konserni	100,0	467 300	112 700	40 000	23 600	239 000	-7 000	390
Tampereen Tilapalvelut Oy	98,0	162 825	5 752	994	750	0	0	240
Pirkanmaan Voimia Oy	82,0	97 000	30 000	776	621	0	0	1 000
Tampereen Infra Oy	98,0	46 754	-1 131	733	537	0	0	300
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	49,7	49 500	4 300	1 300	200	1 700	1 700	100
Tampereen Raitiotie Oy	99,85	29 360	1 590	5 492	0	365 444	27 245	19
Finnpark Oy	100,0	28 000	500	5 700	3 500	65 000	-4 900	75
Tullinkulman Työterveys Oy	75,2	24 800	-100	300	230	117	116	255
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	100,0	23 259	729	3 438	2 097	82 177	-4 583	19
Tampereen Särkänniemi Oy	100,0	22 631	1 031	4 189	1 000	12 680	-1 880	280
Tampere-talo Oy	100,0	15 000	950	100	100	0	0	52
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	100,0	5 000	-39 000	1 000	700	0	-10 800	3

Omistusosuus = kaupungin suora tai välillinen omistusosuus 31.8.2022

Nettotulos = liiketulos + rahoitustuotot - rahoituskulut - välittömät verot

Merkittävimpien konserniyhteisöjen investoinnit 2023

**Yhteensä
261 M€**

Osinkotulot tytäryhtiöistä ja osuuksista

Yhtiö, t€	2020	2021	E 2022	TA 2023
Tampereen Sähkölaitos Oy	24 500	20 000	20 000	20 000
Finnpark Oy	0	0	500	500
Tampereen Särkänniemi Oy	0	0	100	300
Coxa Oy	386	361	222	0
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	577	572	572	572
Vilusen Rinne Oy		4	4	4
YH Kodit Oy	685	685	575	450
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	2 981	1 700	1 500	1 000
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	500	186	1 000	14 000
Tampereen Tilapalvelut Oy	750	650	500	0
Tuotekeitys Oy Tamlink	0	8	0	0
Kuntarahoitus Oyj	147	478	946	700
Yhteensä	30 526	24 658	25 920	37 526

Eräiden suurten kaupunkien vuoden 2023 talousarvioesityksiä

	Jyväskylä	Kuopio	Lahti	Oulu	Pori	Tampere	Vantaa
Asukaslukuennuste 31.12.	146 750	123 404	120 656	213 507	82 619	250 000	247 495
Vuosikate, milj. €	60,4	61,0	33,3	99,8	41,7	126,9	161,2
- euroa/as.	411	494	276	468	504	508	651
Tilikauden tulos, milj. €	1,9	6,0	-20,1	22,3	13,7	0,0	50,4
- euroa/as.	13	49	-166	104	166	0	204
Investointimenot, netto, milj. €	125,2	91,1	76,7	202,0	71,7	222,1	160,6
- euroa/as.	853	738	636	946	868	888	649
Investointien tulorahoitus-%	48	67	43	37	58	57	69
Lainakannan muutos, milj. €	59	26	9	17	28	0	-2
- euroa/as.	399	207	75	80	339	0	-7
Lainat €/as.	2728	3878	7459	2808	4120	3728	3335

** ilman tytäryhtiöille välitettyjä lainoja

**

KIITOS

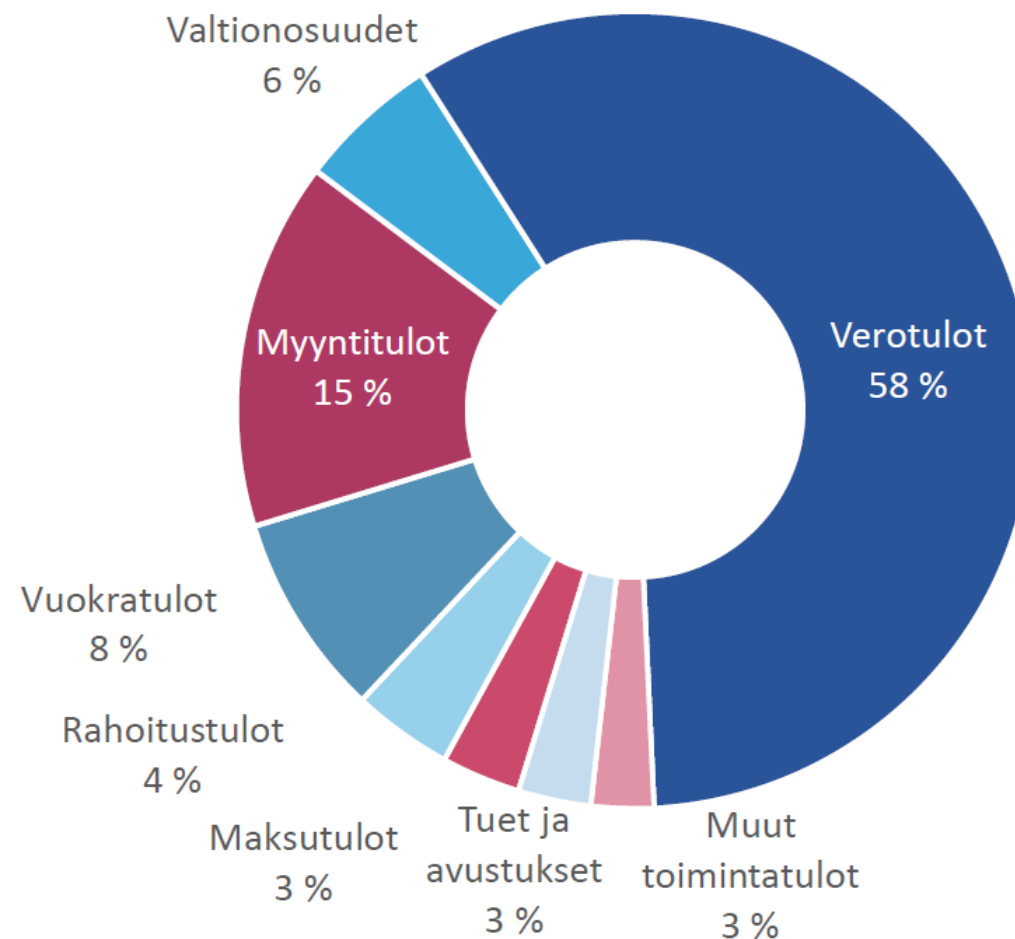
Liite 1

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma 2023, tulot

Liikelaitokset yhdistelty, sisäiset erät poistettu

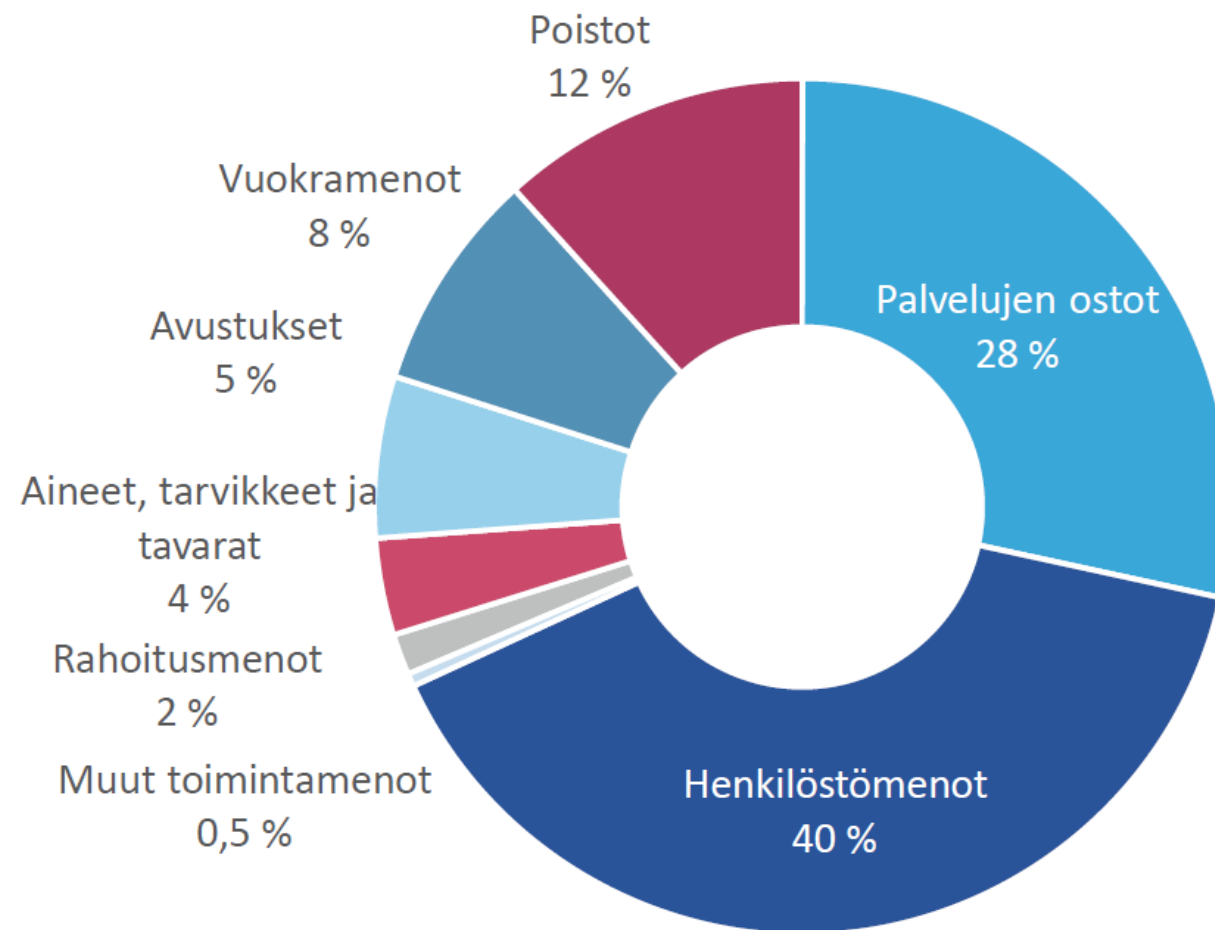
Milj. e	TA 2023	Enn. 2022
Verotulot	630,0	1 177,0
Valtionosuudet	61,9	371,5
Myyntitulot	161,9	238,9
Maksutulot	35,0	97,6
Vuokratulot	89,1	85,0
Muut toimintatulot	27,5	67,6
Rahoitustulot	43,9	34,3
Tuet ja avustukset	31,7	52,6
Yhteensä	1 081,1	2 124,7

Tuloslaskelma 2023, menot

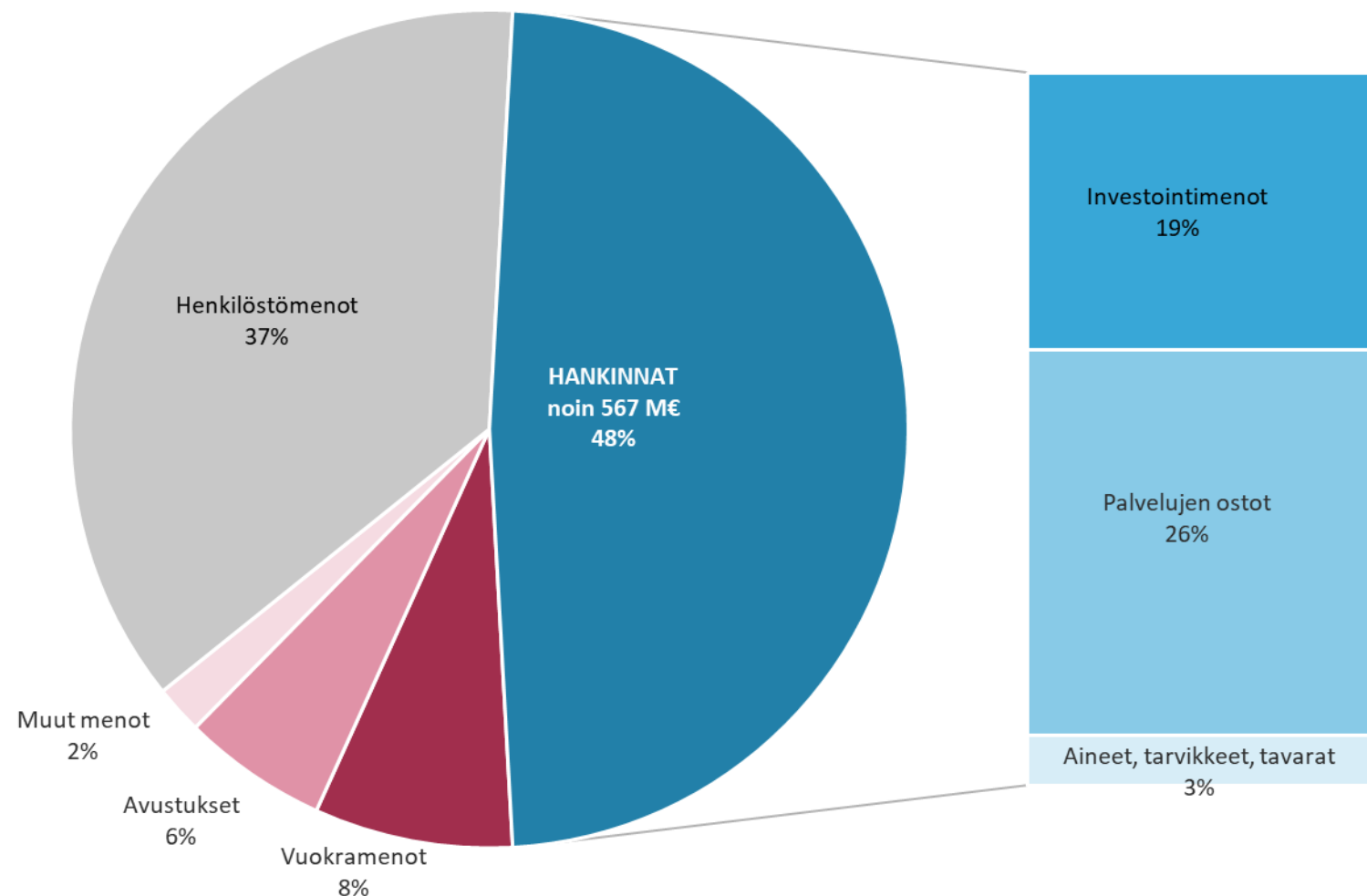
Liikelaitokset yhdistelty, sisäiset erät poistettu

Milj. e	TA 2023	Enn. 2022
Palvelujen ostot	306,9	983,9
Henkilöstömenot	429,7	688,2
Avustukset	66,0	102,7
Vuokramenot	90,2	111,4
Aineet, tarvikkeet ja	39,6	61,6
Rahoitusmenot	16,7	16,6
Muut	5,1	5,2
Poistot	126,9	120,6
Yhteensä	1 081,1	2 090,2

Hankinnat

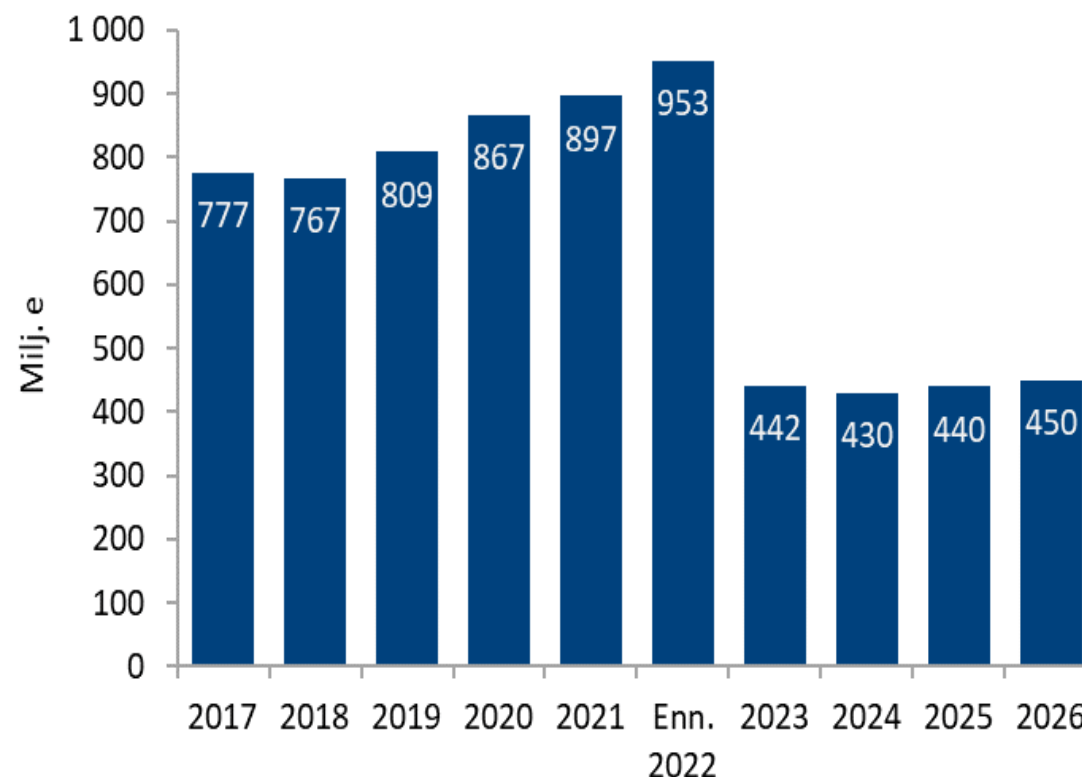
- Vuonna hankinnat pienenevät merkittävästi, mikä johtuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelu- ja tarvikeostojen siirtymisestä Pirkanmaan hyvinvointialueen toteutettavaksi.
- Energian, elintarvikkeiden ja rakennustarvikkeiden hinnannousu ja inflaation kiihtyminen puolestaan nostavat kaupungin hankintamenoja.
- Hankintojen osuus kaupungin menoista on jatkossakin merkittävä, joten hankintojen tehostamisella on tärkeä rooli kaupungin talouden tasapainottamisessa.

Kunnallisvero

- Kunnallisveron tuloveroprosentti on 7,61 %.
- Kaikkien kuntien on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti (Tampereella 20,25 %) vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Verotuloja kertyy vuonna 2023 aiemmilta verovuosilta uudistusta edeltäneillä korkeammilla veroprosenteilla ja jako-osuuksilla
- Sote-uudistuksen myötä kunnallisverotulojen arvioidaan vähenevän ensi vuonna 54 % vuodesta 2023.
- Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 442 M€.
- Vuonna 2023 kunnille tilitetään verotuloja vielä osittain vuoden 2022 kunnallisveroprosentilla, mikä lisää ensi vuoden verokertymää.

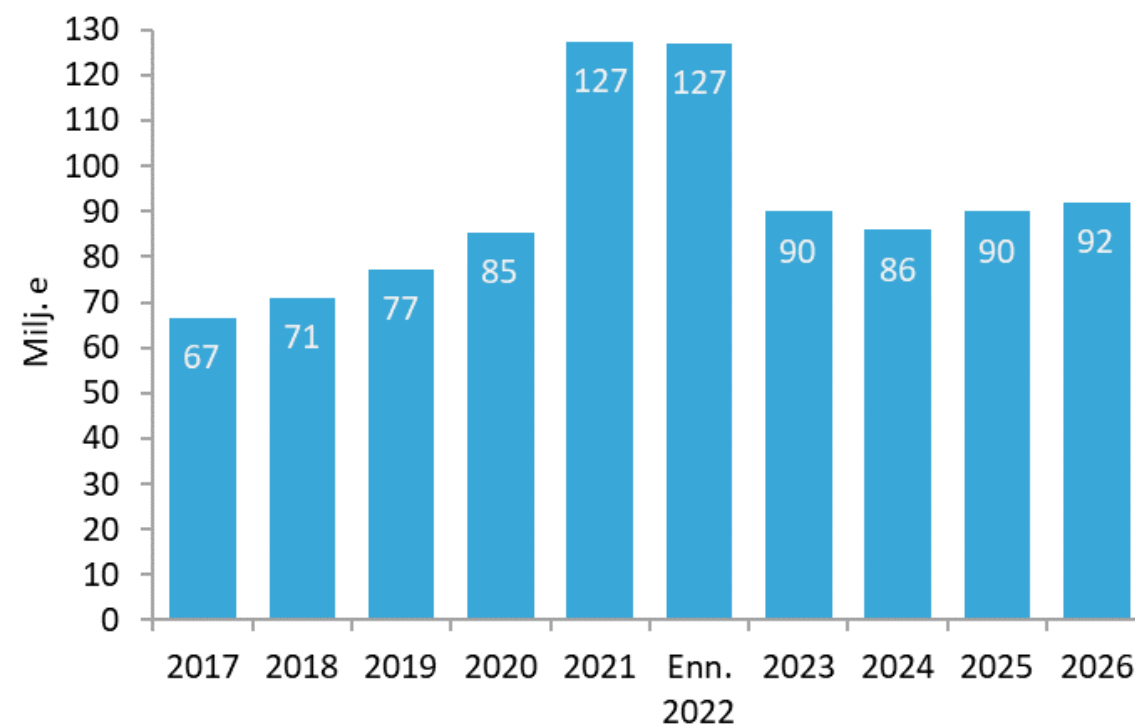
Kunnallisveron kehitys 2017-2026

Yhteisövero

- Yhteisöveroa on kertymässä vuonna 2022 noin 127 M€.
- Sote-uudistuksen myötä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatetaan vastaavasti. Vuonna 2023 verotuloja kertyy aiemmilta verovuosilta uudistusta edeltäneillä korkeammilla veroprosenteilla ja jako-osuuksilla.
- Talousarviovaiheessa kaupungin yhteisövero-osuuden on arvioitu pysyvän ennallaan. Tieto jako-osuudesta saadaan tammikuussa 2023.
- Tampereen nykyisellä jako-osuudella yhteisöverotuloja arvioidaan tilitettävän 90 M€ vuonna 2023.

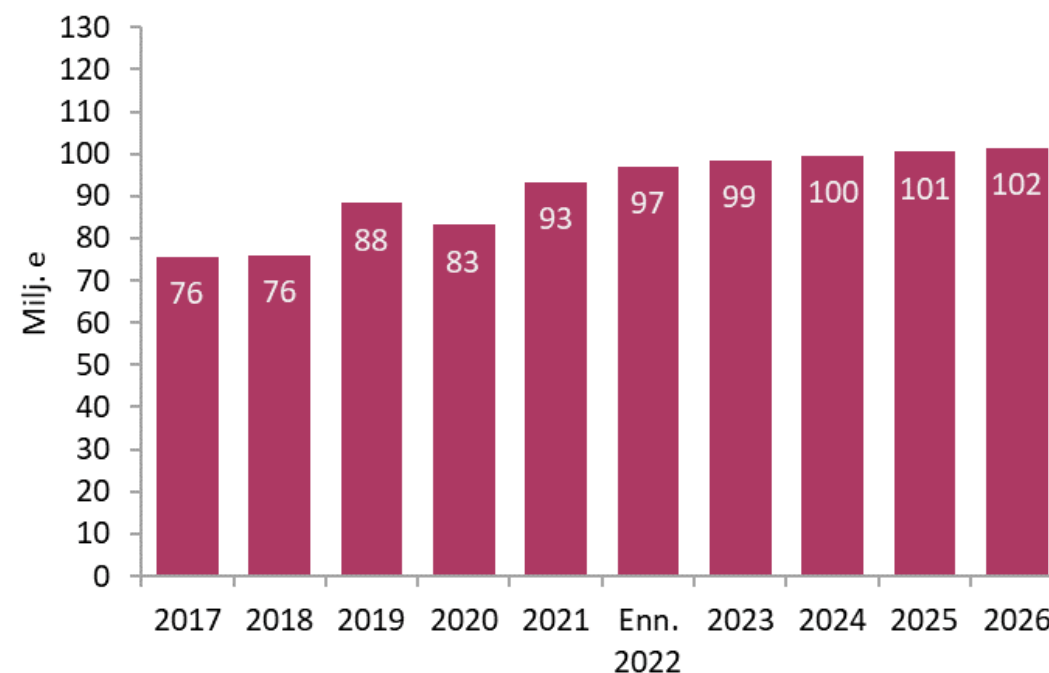
Yhteisöveron kehitys 2017-2026

Kiinteistövero

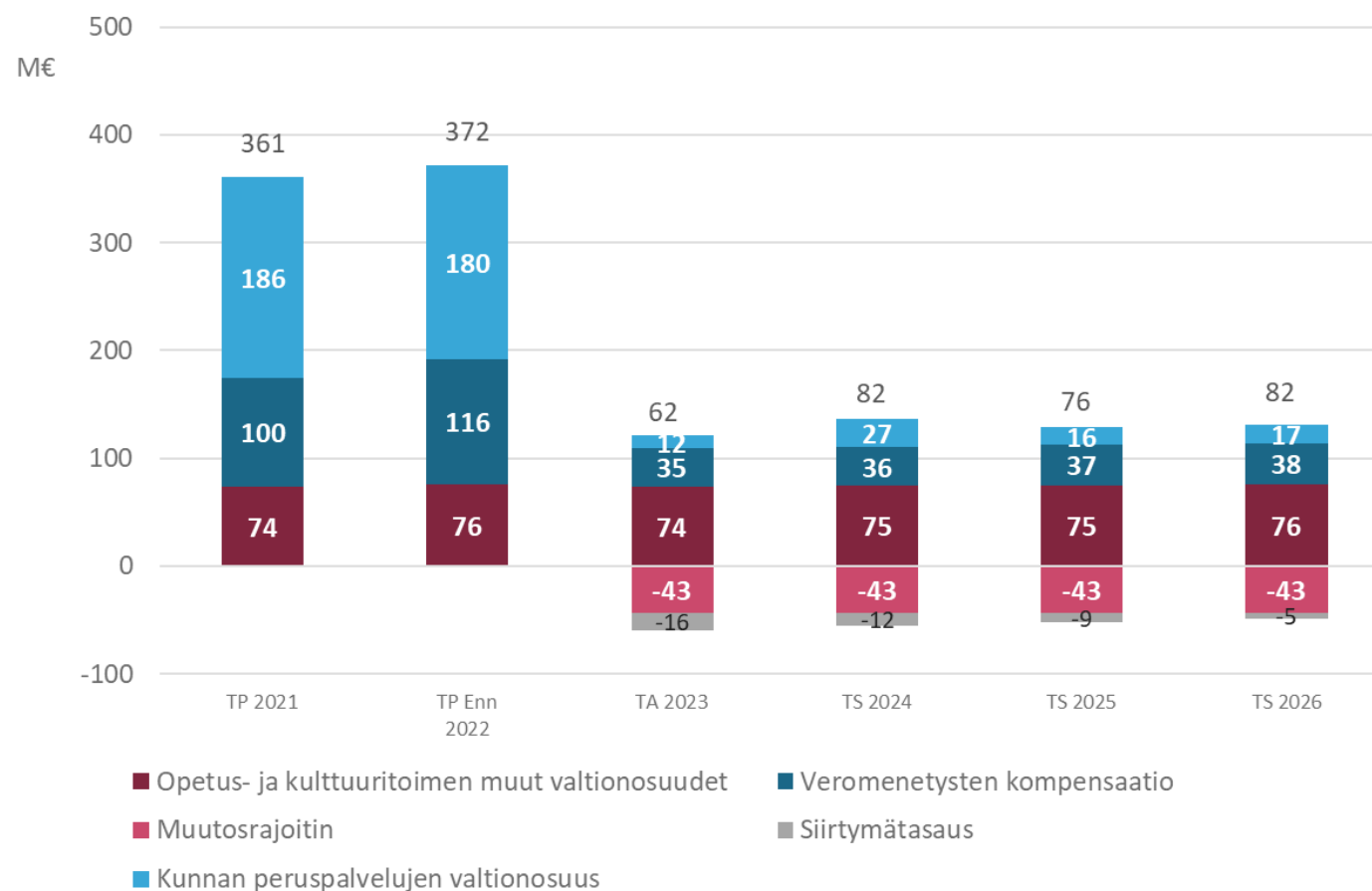
- Vuodelle 2023 ei esitetä korotuksia kiinteistöveroprosentteihin.
- Kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 99 M€ vuonna 2023.
- Valtiovarainministeriön valmisteleman kiinteistöverouudistuksen täytäntöönpano siirtyy päätettäväksi seuraavalla hallituskaudella.
- Kiinteistöverotusta on tarkoitus uudistaa niin, että verotusarvot vastaisivat paremmin alueen hintatasoa ja rakentamiskustannuksia.
- Uudistuksen tavoitteena ei ole nostaa tai laskea kiinteistöveroa, mutta verorasitus jakautuisi osin uudella tavalla eri kiinteistöjen kesken.

Kiinteistöveron kehitys 2017-2026

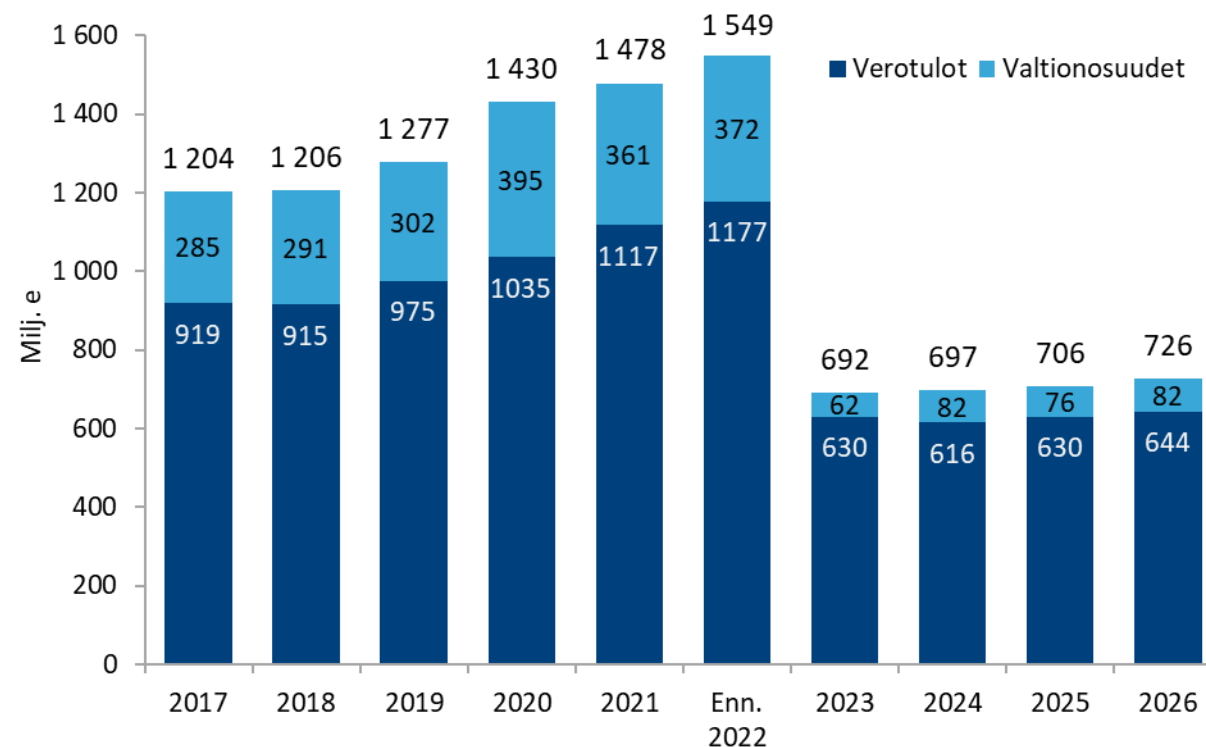
Valtionosuudet

- Vuoden 2023 talousarviossa valtionosuuksien kokonaismäärä romahtaa sote-uudistuksen myötä 310 M€, mutta myös kaupungin menot putoavat paljon vuodesta 2022.
- Valtionosuusjärjestelmän muutosrajoitin ja siirtymätasaus -erillä tasataan sote-uudistuksen vaikutuksia kuntien talouden tasapainotilaan.
- Vuonna 2023 valtionosuuksia arvioidaan kertyvän yhteensä 62 M€.
- Taloussuunnitelmavuosien 2024-2026 valtionosuuksien arviointia ei voida luotettavasti tehdä ennen kuin tiedetään, miten kuntien vuoden 2022 toteutuneet sote-menot toteutuvat suhteessa vuoden 2022 talousarvioon.
- Tiedot täsmentyvät vuoden 2023 aikana.

Verorahoitus 2017–2026

- Verorahoitus ei kasvanut vuosina 2017-2018.
- Kasvu nopeutui selvästi 2019 (5,9 %).
- Vuonna 2020 noin 12 % kasvu aiheutui lähinnä valtion tukipaketeista. Lisäksi kunnallisveron nosto ja yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus vaikuttivat osaltaan kasvuun.
- Verorahoituksen kasvu (3,4 %) hidastui vuonna 2021 valtionosuuksien alenemisen vuoksi.
- Vuonna 2022 verorahoituksen arvioitu kasvu on 4,8 %, mikä johtuu kunnallisveron hyvästä kertymästä. Yhteisöveron jako-osuuden alenemisen vuoksi yhteisöverot eivät kasva vuoteen 2021 verrattuna.
- Sote-uudistuksen myötä verorahoituksen taso alenee merkittävästi vuonna 2023.

Liite 2

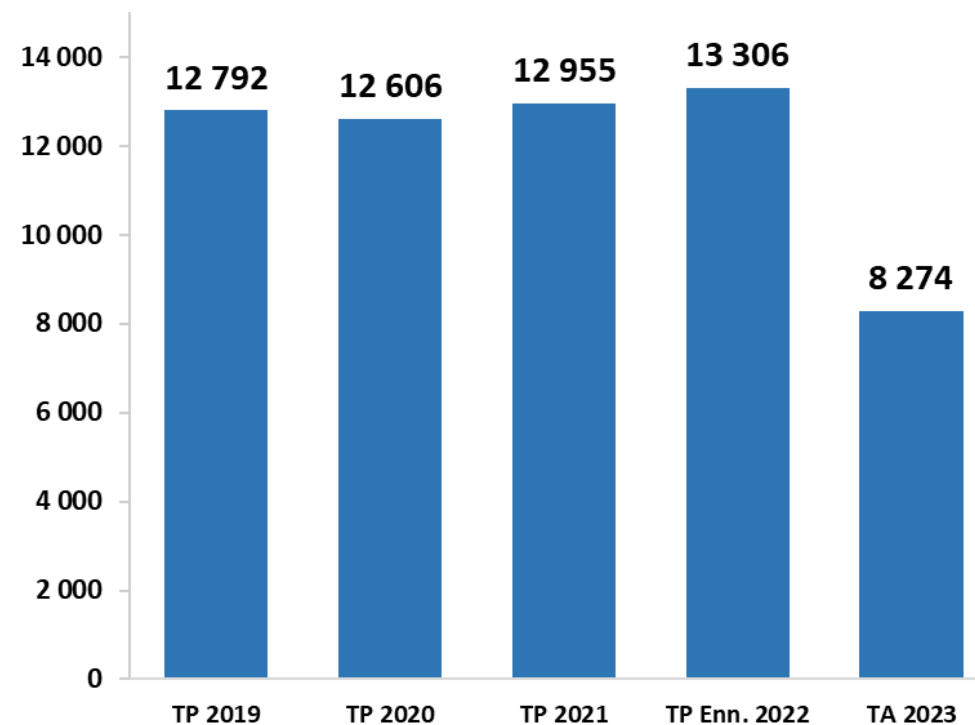
Henkilöstö

Henkilöstön määrän kehitys palkallisina henkilötyövuosina 2019–2023

- Henkilötyövuosien määrä vuoden 2023 talousarviossa on **8 274** henkilötyövuotta.

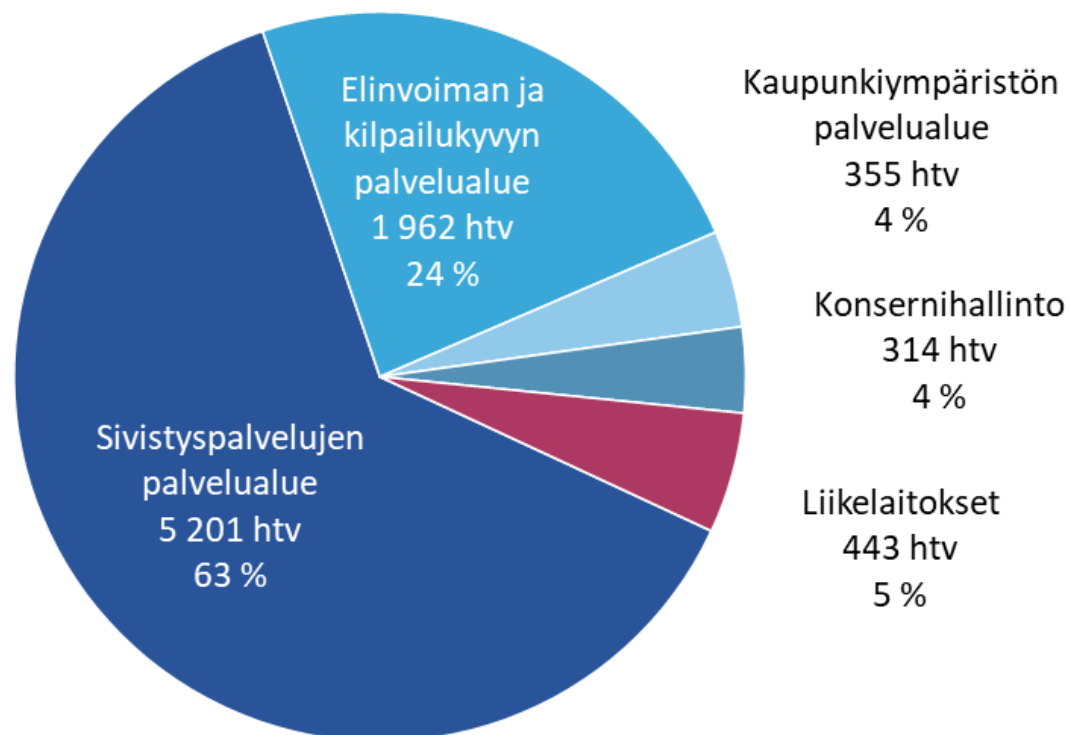
Keskeistä on:

- Tavoitteellinen ja tuloksellinen johtaminen
- Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
- Hyvä työntekijäkokemus
- Uudistumiskyky ja muutosjoustavuus
- Kaupunkityönantajan pito- ja vetovoima

• Palkallinen henkilötyövuosi = yhden kokoaikaisen henkilön täysi palkallinen vuosityöpanos

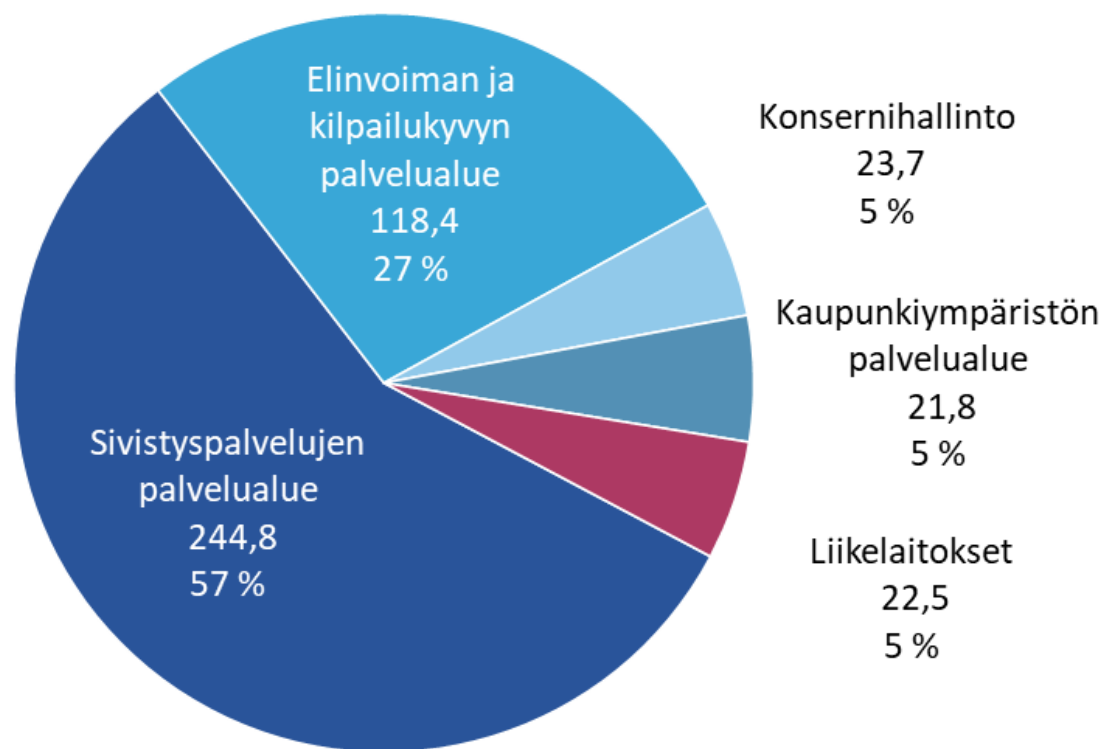
Suunniteltu henkilöstön määrä 2023

- Yhteensä **8 274** palkallista henkilötyövuotta.
- Pirkanmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa 1.1.2023, jolloin voimaanpanolain mukaiset tehtävät ja henkilöstö siirtyvät pois kaupungin järjestämisvastuun piiristä. Muutos vähentää henkilötyövuosia noin 5 800:lla vuoden 2022 vuosisuunnitelmaan nähden.
- Palkkatuetun henkilöstön osuus on 229 henkilötyövuotta, missä on laskua 48 henkilötyövuotta vuoden 2022 vuosisuunnitelmaan nähden.

Henkilöstömenot 2023

431,1 miljoonaa euroa

- Vuoden 2023 talousarviossa henkilöstömenot ovat 431,1 milj. euroa. Vuoden 2022 vuosisuunnitelmaan nähden henkilöstömenot vähenevät 270,3 miljoonaa euroa (-38,5 %).
- Sopimuskorotukset ovat vuonna 2023 yhteensä 3,1 %. Palkkoja korotetaan 1,5 % yleiskorotuksella 1.6.2023 lukien. Lisäksi sopimukseen sisältyy 1.6.2023 lukien 0,4 % suuruinen järjestelyerä sekä 1,2 % suuruinen kehittämisohjelma, joiden tarkemmasta kohdennuksesta neuvotellaan myöhemmin.
- Palkankorotusten arvioidaan kasvattavan kaupungin henkilöstömenoja noin 12,3 milj. euroa vuonna 2023.

Liite 3

Investoinnit, rahoitus ja tunnuslukuja

Talonrakennus- hankkeet 2023–2026 yht. 450 M€

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Valmistumis- vuosi
UUDIS- JA LISÄRAKENNUKSET						
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS						
Etelä-Hervannan koulun, päiväkodin ja suun terveydenhuollon uudisrakennus	33 960	10 600				2023
Ikurin päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)	10 700	5 910				2023
Eteläpuiston päiväkoti ja koulu ja PMO sali	10 049	7 500	2 049			2024
Lamminpään koulun rakennus 2 uudisrakennus	10 454	3 200	6 954			2024
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus	28 305	500	12 935	14 570		2025
Järvensivun päiväkoti ja koulu perusparannus ja laajennus	6 000			100	2 900	2027
Kalkun päiväkoti ja koulu	5 400			200	2 600	2027
Kanjonin päiväkoti ja koulu	11 000			300	5 350	2027
Takahuhti B koulu, vl1-4 perusparannus ja päiväkodin laajennus	19 800		300	5 000	5 500	2027
Peltolammin hyvinvointikeskus uudisrakennus (koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto)	30 300		400	7 425	14 850	2027
Kaukajärven koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto perusparannus ja laajennus	29 795			400	12 000	2028
Viinikanlahden päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)	9 000				300	2028
Messukylän (uusi) päiväkoti	8 260	7 332				2023
Tasanteen uusi päiväkoti (puurakenteinen)	8 070	5 506	2 364			2024
Tahmelan uusi päiväkoti	5 700	200	2 456	3 044		2025
Koivistonkylän päiväkoti	4 900		200	1 700	3 000	2026
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
Vapaa-aikapalvelut						
Tammelan stadion	34 000	14 780				2023
Kalevan liikuntapuiston huoltorakennus	1 500	50	1 450			2024
Kaupin pesäpallostadionin oheistilat	4 501	4 501				2024
Kaupin jalkapallo-olosuhteiden parantaminen (katsomo ja oheistilat)	4 084		4 084			2024
Hiedanrannan liikuntahalli ja nuorisotilat	10 000				200	2027
Uusi palloilu- ja liikuntahalli (korvaa Pyyntikin palloiluhalli)					200	2028
Kulttuuripalvelut						
Tampereen Taidemuseon laajennus	27 291			300	1 000	2027
MUUT KIIINTEISTÖT						
TKL-Varikko - itäinen tukikohta	3 000				200	2027

Talonrakennus- hankkeet 2023–2026 yht. 450 M€

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Valmistumis- vuosi
KORJAUSHANKKEET						
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS						
Hyhkyn koulun rakennusten 1 ja 2 perusparannus	7 800	1 450				2023
Messukylän koulu / puurakennukset 2 ja 1 ja kivirakennus perusparannus	7 975	3 735				2023
Pyynikintie 2 perusparannus	23 960	6 700				2023
Härmälän koulun ja kirjaston perusparannus	14 481	6 378	7 904			2024
Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus	12 200		200	2 000	1 100	2029
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus	3 600		100	2 800	700	2026
Hatanpään koulun perusparannus	19 000		200	9 400	9 400	2026
Kissanmaan koulun perusparannus	13 510		7 350	5 960		2025
Lamminpään koulun rakennus 1 perusparannus	5 234		300	3 500	1 434	2026
Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperustarvikkeiden perusparannus	20 410	400	2 000	10 406	7 604	2026
Koiviston koulun perusparannus (kivikoulu ja tiilikoulu)	11 800				200	2028
Kämmenniemen koulun perusparannus	12 500		200	6 000	6 300	2028
Pyynikin koulun perusparannus	9 400				200	2028
Tammelan koulun perusparannus (rakennus 1)	11 995			200	400	2028
Raholan koulun perusparannus	10 800				200	2028
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet		3 500	3 500	3 500	3 500	
Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt	6 880	200	2 440	4 240		2025
Päiväkotien perusparannukset		3 500	3 500	3 500	3 500	
LUKIOKOULUTUS						
Lyseon Lukion perusparannus ja laajennus	20 237	5 500	11 000	3 337		2025
Lukioiden pienet hankkeet		400	400	400	400	
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
Vapaa-aikapalvelut						
Hervannan jäähallin oheistilojen perusparannus	2 049	1 949				2023
Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus	11 440	2 500	8 540			2024
Rauhaniemen sauna	1 200		100	1 100		2025
Tesoman uimahallin perusparannus	4 200			200	2 000	2027
Hakametsän Sport-Campuksen kehittäminen	15 400				100	2028
Tampereen stadion (Ratina)	27 000				500	2029
Kirjastot ja kansalaisopistoyksiköiden pienet hankkeet		500	500	500	500	
Tampere-talon korjaustyöt		400	400	400	400	
Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset / pienet hankkeet		3 000	3 000	3 000	3 000	

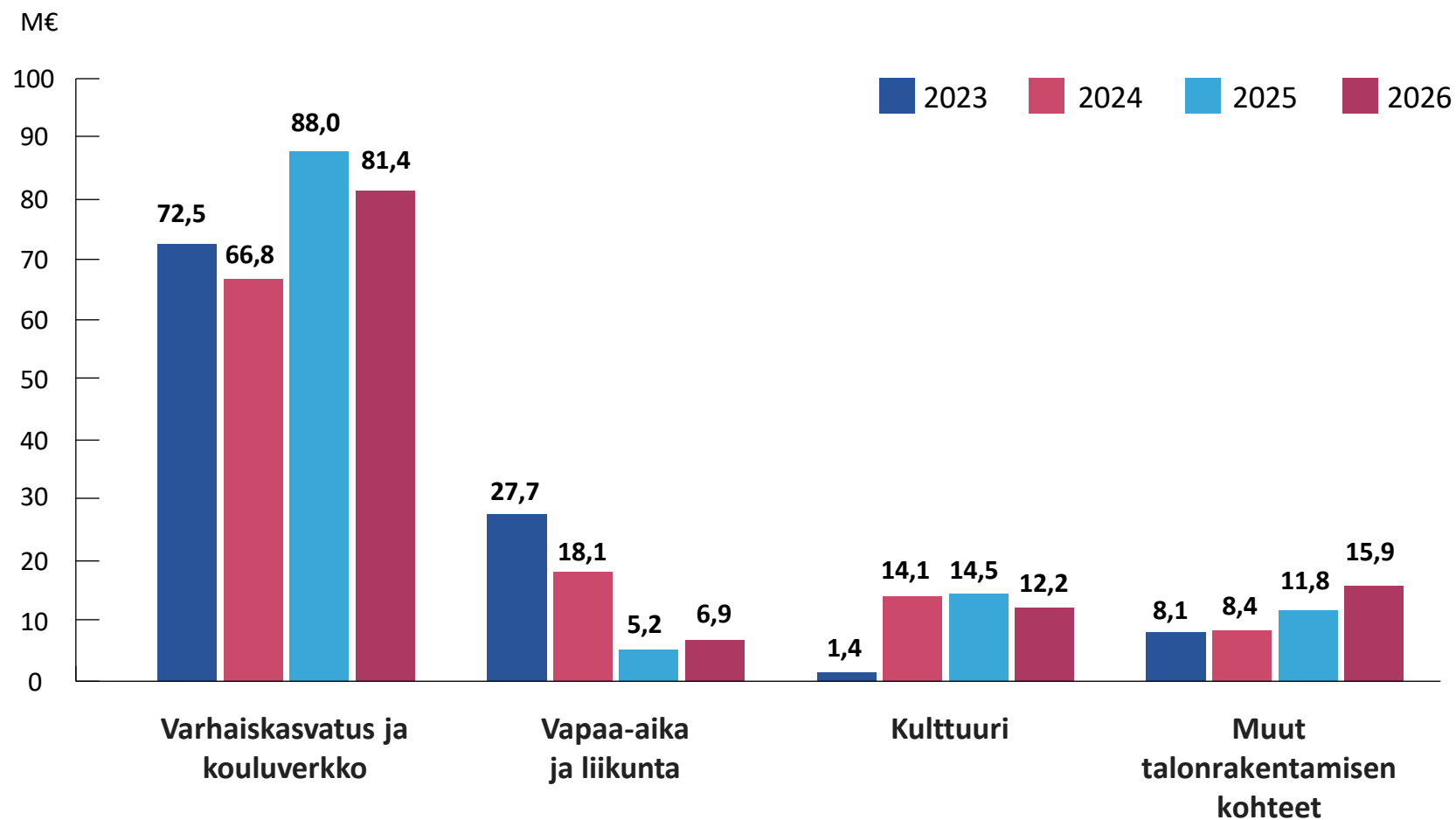
Talonrakennus- hankkeet 2023–2026 yht. 450 M€

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Valmistumis- vuosi
Kulttuuripalvelut						
Nekalan koulun sisäilmakorjaus ja muutos kulttuurin tiloiksi	12 250	400	9 450	2 300		2025
Tullikamari perusparannus	10 810		3 500	7 110		2025
De Gamlas Hem ja Kurila (PMO), perusparannus	5 500		100	3 500	1 900	2026
Kokoelmakeskus, perusparannus	17 885			300	8 091	2026
Tampereen Taidemuseon perusparannus	6 644				200	2029
Kulttuuri ja taide pienet hankkeet		1 000	1 000	1 000	1 000	
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT						
Sosiaali- ja terveystalokennusten pienet hankkeet		1 000	1 000	500	500	
KONSERNIHALLINTO						
Kauppahalli	11 000		300	4 000	5 000	2027
Rolikkahalli	10 000				300	2028
MUUT INVESTOINNIT						
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt		400	400	400	400	
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit		3 000	3 000	3 000	3 000	
Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit		3 600	3 600	3 600	3 600	
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa		50	50	50	50	
Hiedanrannan Kartano	5 000			200	2 800	2027
TALONRAKENNUKSET YHT.		109 641	107 226	119 442	116 379	
Rahoitusosuudet		1 000				
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT		108 641	107 226	119 442	116 379	
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT, PL. HIEDANRANTA (sitova erä)		108 641	107 226	119 242	113 579	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		2 230	3 000	3 000	3 000	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ		106 411	104 226	116 442	113 379	

Talonrakennus- hankkeet 2023–2026 yht. 450 M€

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Valmistumis- vuosi
VUOKRAUKSELLA TAI MUULLA RAHOITUSMALLILLA TOTEUTETTAVAT HANKKEET						
Hiedanrannan hyvinvointikeskus (koulu ja päiväkoti)	34 100	100				2028
Kisapuiston uusi päiväkoti (vanhan Kisapuiston koulun ja päiväkodin paikalle)	9 657		9 657			2024
Lamminrahkan yhtenäiskoulu 1.vaihe (yhteishanke Kangasala)	10 405	10 405				2023
Lamminrahkan yhtenäiskoulu 2.vaihe (yhteishanke Kangasala)	3 634					2027
Ojalan päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)	11 338		11 338			2024
Peltolammin hyvinvointikeskus (koulun liikuntatilat ja kirjastoauton tilat)	4 928					2027
Sara Hildénin taidemuseo	3 000				200	2026
TKL-Varikko - läntinen tukikohta	7 000		200	6 800		2025
Virastotalon laajennus ja perusparannus	50 235					2025

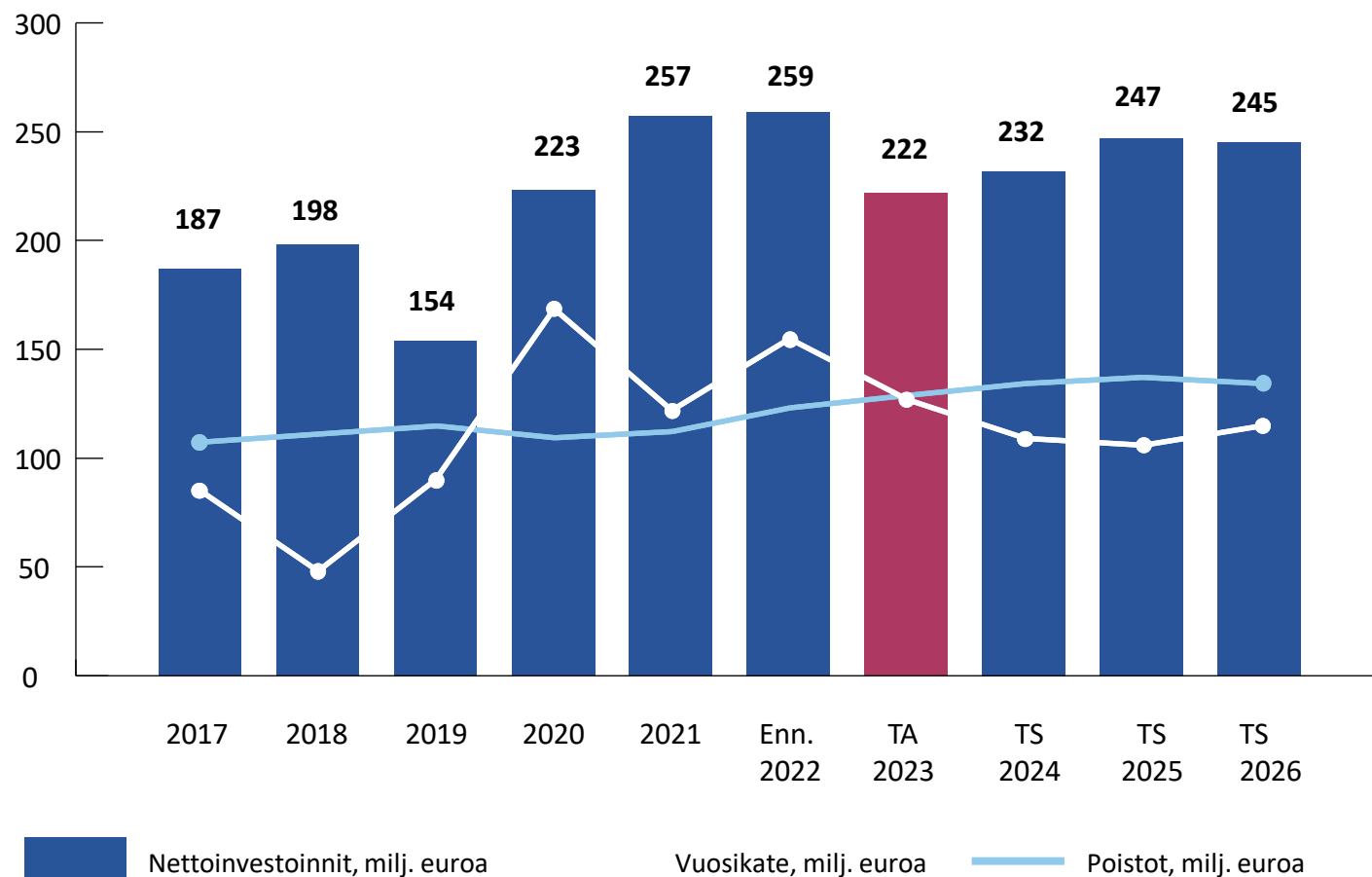
Talonrakennusinvestoinnit taloussuunnitelmakaudella

Infra- investoinnit 2023–2026 yht. 197 M€

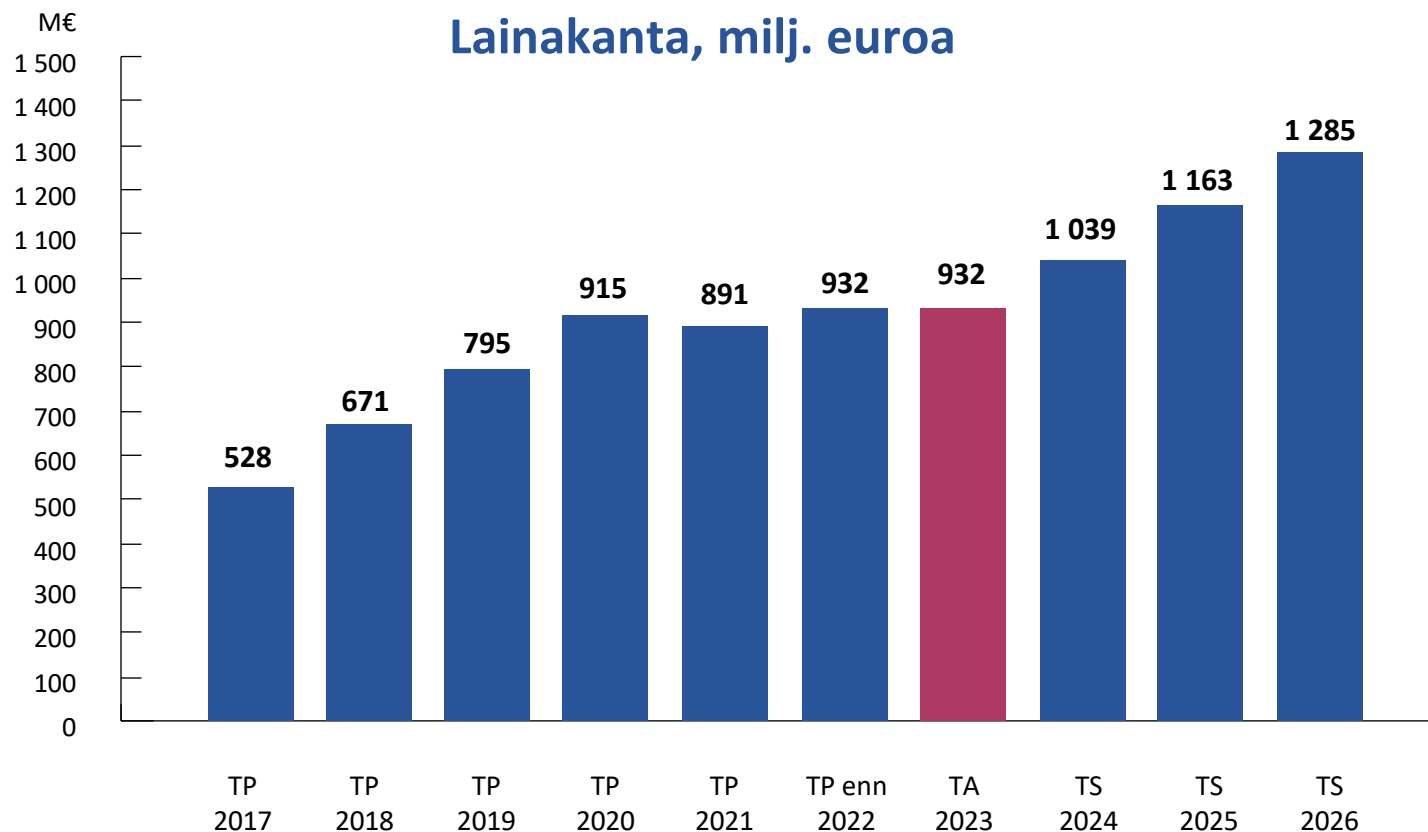
Investoinnit kohdeselitys	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
KADUT, LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT	49 960	49 000	49 000	49 000
Uudisrakentaminen yhteensä	15 010	15 860	19 930	21 500
Uudet alueet	15 010	15 860	19 930	21 500
Asuin- ja yritysalueiden rakentaminen (PALM)	15 010	15 860	19 930	21 500
Perusparantaminen yhteensä	34 950	33 140	29 070	27 500
Ratikkakäytävään liittyvät hankkeet	8 000	5 000	2 000	500
Ratikkakäytävän rinnakkaishankkeet, osat 2A ja 2B	8 000	5 000	2 000	500
Perusparantaminen ja järjestelmän toimivuus	12 300	15 200	14 230	14 160
Katujen perusparantaminen				
Liikenteen toimivuus	4 000	5 500	4 530	4 530
Tekninen perusparantaminen	2 600	3 500	3 500	3 430
Viheralueiden perusparantaminen	1 200	2 100	2 100	2 100
Hulevesijärjestelmien perusparantaminen	3 500	2 500	2 500	2 500
Siltojen perusparantaminen	1 000	1 600	1 600	1 600
Kestävän liikunnan edistäminen	5 400	4 740	4 740	4 740
Kävely, pyöräily ja esteettömyys	4 000	3 340	3 340	3 340
Liikenteen rauhoittaminen ja 30 km/h:ssa aluenopeatalueet	900	900	900	900
Joukkoliikenne (liityntäpysäköinti)	500	500	500	500
Erikoisrakenteet	5 150	4 700	4 600	4 600
Satamat	500	500	500	500
Ulkovalaistuksen perusparantaminen (katu + ulkoliikunta, sis LED-vaihdot)	2 000	2 000	1 900	1 900
Muut sähköiset järjestelmät	1 000	600	600	600
Liikennetelematiikka	1 400	1 600	1 600	1 600
Ympäristörakenteet	250			
Muut	4 100	3 500	3 500	3 500
Suunnittelu (uudisrakentaminen ja perusparantaminen)	4 100	3 500	3 500	3 500

Tulorahoitus, investoinnit ja poistot

Vuosi	Vuosikate, milj. euroa	Poistot, milj. euroa
TP 2018	85	104
TP 2019	48	108
TP 2020	90	112
TP 2021	169	106
Enn. 2022	122	109
TA 2023	155	121
TS 2024	127	127
TS 2025	109	133
TS 2026	106	136

Lainamäärän kehitys

€ / asukas

TP 2017	2276
TP 2018	2850
TP 2019	3338
TP 2020	3795
TP 2021	3648
TP enn 2022	3773
TA 2023	3728
TS 2024	4106
TS 2025	4544
TS 2026	4962

Tunnuslukuja 2010–2023

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	ENN 9/2022	TA 2023
Asukasluku	213 217	215 168	217 421	220 446	223 004	225 118	228 274	231 853	235 239	238 140	241 391	244 223	247 000	250 000
Vero-%	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,25	20,25	20,25	7,61
Tulos (milj. euroa)	38,6	-12,5	-28,4	0,0	-19,3	-38,4	-21,3	-10,7	-58,8	-20,1	63,8	74,7	12,0	0,0
<i>josta kunnallisveron muutos</i>	24,1	8,6	34,4	41,4	16,5	12,1	20,9	0,3	-9,4	41,5	57,9	29,9	56,2	-511,5
<i>josta yhteisöveron muutos</i>	10,6	-1,7	-27,9	7,6	11,4	4,5	-13,0	12,2	4,6	6,2	8,1	42,1	6,5	-37,0
Valtionosuudet	210,6	223,1	239,7	302,3	300,5	298,4	317,2	285,1	291,1	302,0	394,6	360,8	371,5	61,9
Vuosikate (milj. euroa)	210,6	68,0	40,7	67,1	83,3	63,3	74,4	85,1	48,0	90,4	169,4	181,4	132,6	126,9
Vuosikate, €/as	490	316	187	305	373	281	326	367	204	379	702	743	537	508
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	-150,4	-126,3	-186,0	-141,9	-213,9	-212,7	-220,9	-183,5	-197,5	-153,9	-222,6	-227,8	-253,5	-222,2
Vuosikate - nettoinvestoinnit	60,2	-58,3	-145,3	-74,8	-130,6	-149,4	-146,5	-98,4	-149,5	-63,6	-53,2	-46,4	-120,9	-95,3
Lainat, €/as	1 464	1 502	1 675	1 785	1 680	1 772	2 139	2 276	2 850	3 338	3 795	3 647	3 773	3 728
Lainakannan muutos, €/as	126	38	173	110	-105	91	367	137	574	488	457	-148	126	-45
BKT muutos-%	+3,2	+2,5	-1,4	-0,9	-0,4	+0,5	+2,8	+3,2	+1,1	+1,2	-2,2	+3,0	+1,7	+0,5